

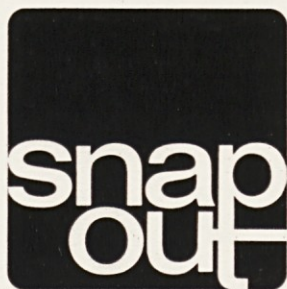

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

Marec 1976 **12**

tiskarna jože moškrič

61000 ljubljana, nazorjeva 6
telefon (061) 21-296

oddelek za sodobno pisarniško poslovanje

izdeluje kopirne obrazce SNAP-OUT,
ki omogočajo boljšo organizacijo
poslovanja v uradih, bankah,
zavarovalnicah, uslužnostnih
podjetjih, industriji, trgovini,
bolnišnicah, prevozništvu in drugod

tiskarna

tisk vseh vrst tiskovin, katalogov,
časopisov, revij in knjig

klišarna

izdelava vseh vrst eno- in večbarvnih
klišejev

knjigoveznica

vezava preprostih in luksuzno
opremljenih del

štopiljarna

izdelava vseh vrst žigov, pečatov
in knjigoveških črk

emona

TOZD TOVARNA MOČNIH KRMIL
LJUBLJANA (o. sub. o.)

61001 Ljubljana, Kavčičeva 72, p.p. 140

LOVCI, KINOLOGI, GOJITELJI DIVJADI!

Proizvajamo krmila:

Fz — kompletno za fazanke,
Fz/k — za fazančke-kebčke,
J — za jerebice nesnice,
J/k — za jerebice-kebčke,
Ps — kolače za pse,
Dogosan — vitaminski dodatek za pse,
krmila za muflone, jelenjad, divje prašiče itd.

Za dober uspeh pri gojitvi in zreji živali se poslužujte naših proizvodov
in strokovnih nasvetov!

Vse naše proizvode dobite neposredno v naši tovarni in v Lovski
zadrugi Lovec.

Dobra gojitev — dober pogled!

ČLANI LOVSKIH DRUŽIN IN DRUGI BRALCI LOVCA!

Izpopolnite vaše letnike Lovca! Na voljo imamo še nekaj izvodov
navedenih števil:

Lov. leto 1969/70: številke 4, 6, 8, 12.
Lov. leto 1970/71: številke 4, 5, 6, 7, 8, 9.
Lov. leto 1971/72: številke 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
Lov. leto 1972/73: številke 10, 11, 12.
Lov. leto 1973/74: številke 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11.
Lov. leto 1974/75: številke 5, 7, 9, 11.

Uredništvo glasila LOVEC

MAREC — SUŠEC

dne	Gibanje sonca:		dolžina dneva
	vzide	zaide	
10.	6.24	18.01	11.37
20.	6.05	18.15	12.10
30.	5.46	18.28	12.42

Lunine mene:

mlaj 1. ob 0.25
prvi krajec 9. ob 5.38
ščip 16. ob 3.52
zadnji krajec 22. ob 19.54
mlaj 30. ob 18.08

Foto Lado Švigelj: Damjeki so ostrmeli in prisluhnili.

Damjek ali jelen lopatar ni naša avtohtona divjad. Njegova pradomovina so bile toplejše dežele Sredozemlja. Čeprav se je kasneje precej prilagodil tudi ostrejšemu podnebju, je vendar pozimi v snegu navezan na krmišča.

Paritev je v drugi polovici oktobra. Jeleni rukajo z enotonskim glasom. Največ košut povrže v začetku junija. Jelenčku rasteta rožnici do februarja in takoj zatem tudi rogovje, šila, ki jih sredi avgusta oguli. Starejši jelen oguli rogovje konec julija, v začetku avgusta. Šilarjem odpade rogovje najpogosteje maja, starejšim jelenom aprila.

V loviščih Slovenije je bilo spomladi l. 1974 okrog 350 damjekov. Najbolj jim ustrezajo revirji pod Slavnikom, okrog Kozine in Sežane.

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVIII. letnik

št. 12

marec—sušec 1976

Vsebina:

Lojze Briški
Miha Adamič
Ljuban Zadnik
Dr. Anton Svetina
Matevž Hace
Po lovskem svetu:

Lovski oprtnik:
Jubilanti:
Lovska organizacija:
V spomin
Lovska kinologija:

Šaljive

Lovskogojitvena območja	385
Koridorji 380 KV daljnovodov in lovstvo	360
Ptičar in šarivec v prvem letu šolanja	362
Iz zgodovine lova pod Triglavom	364
Stari notranjski lovci – VI.	369
S poti po Himalaji – Himalajske skalne kokoši – Janez Gregori	372
O pobijanju ptic v Evropi — A. Pajtler	373
Lovska pravičnost na kocki — A. D.	375
Evgen Sila – osemdesetletnik	376
Dekanski lovci ob dnevu JLA – F. Skok	377
.	379
Plan kinoloških prireditev za leto 1976 – KZS	381
Prva republiška tekma po krvnem sledu brak-jazbe- čarjev in barvarjev v Oplotnici – T. Hafner	384
Prva republiška tekma španjelov – J. Škofic	385
.	388

Lovskogojitvena območja

Lojze Briški

Osnutek zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč predvideva ustanovitev lovskogojitvenih območij, ki jih na predlog Lovske zveze Slovenije in na osnovi mnenj občinskih skupščin določa in spreminja Izvršni svet Skupščine socialistične republike Slovenije. Priprava predloga o obsegu in mejah lovskogojitvenih območij je zahtevna strokovno-organizacijska naloga. Da bi imeli dovolj časa za temeljito pripravo predloga in da bi pri njegovi sestavi sodelovalo čim več lovcev, lovskih in drugih za lovstvo zainteresiranih strokovnjakov, je upravni odbor Lovske zveze Slovenije sklenil pričeti razpravo in oblikovanje predloga o obsegu lovskogojitvenih območij še pred sprejetjem zakona.

Spoznanje o nujnosti usklajevanja in poenotenja lovskogospodarskih ukrepov na širših območjih ni novo (»bazeni«). V Sloveniji je že več primerov sodelovanja dveh ali več lovskih organizacij pri načrtovanju in izvajanju lovskogospodarskih ukrepov. Ponekod v takih dogovorih sodelujejo tudi gozdno-gospodarske organizacije združenega dela. Takšno sodelovanje se je razvilo na temelju ugotovitve, da je prostor posameznih lovskih družin za uspešno gospodarjenje z divjadjo nekaterih vrst premajhen. To je bilo tudi vodilo zamisli, da naj bosta ustanovitev lovskogojitvenih območij in njihova funkcija urejeni z zakonom.

Z osnutkom zakona opredeljena temeljni namen in funkcija preseगतa naloge, ki so jih doslej opravljali v območjih. Poleg skladnejšega razvoja je treba v območju zagotoviti ustrezen družbeni vpliv na gospodarjenje z divjadjo. Prav zaradi tega lahko govorimo o novih oblikah in novi vsebini dela, ki jo bo nujno razviti v lovskogojitvenih območjih. Pri tem nam bodo zelo koristile vse dosedanje izkušnje, ki so jih pridobile lovske organizacije skozi različne oblike medsebojnega

sodelovanja in uresničevanja enotnih lovskogospodarskih ukrepov. Pridobljene izkušnje lahko s pridom izkoristimo v razpravah o velikosti in razmejitvi območij. Vsekakor pa mora biti v ospredju razprav o predlogu za oblikovanje območij temeljni smoter, ki ga želimo na ta način uresničiti, naslednje:

- skladnejši razvoj gospodarjenja z divjadjo,
- družbeni vpliv na gospodarjenje z divjadjo,
- nemotena reprodukcija populacij divjadi glavnih vrst,
- uravnovešanje strukture in številčnosti divjadi z drugim živalstvom in rastlinstvom območja,
- usklajevanje skupnih lovskih interesov z interesi drugih zainteresiranih dejavnosti.

Tako opredeljen namen je treba podrobneje razčleniti in konkretizirati z družbenim dogovorom, ki ga v območju sklenejo vsi za gospodarjenje z divjadjo zainteresirani dejavniki. Po osnutku zakona naj bi bili podpisniki družbenega dogovora naslednji:

- lovske organizacije,
- gozdnogospodarske organizacije združenega dela,
- kmetijske organizacije združenega dela,
- krajevnne skupnosti,
- samoupravne organizacije s področja varstva okolja,
- občinske skupščine,
- druge zainteresirane samoupravne organizacije.

Iz tega sledi, da bo odgovornost za skladnejši razvoj gospodarjenja z divjadjo mnogo širša, kot je bila doslej. Poleg družbenopolitičnih skupnosti in lovskih organizacij velja ta odgovornost predvsem za tiste organizacije združenega dela, ki upravljajo kmetijske in gozdne površine in ki s svojimi posegi v naravno okolje, včasih delno ali v celoti, spreminjajo življenjske pogoje za divjad.

Odgovorne družbene, gospodarske in društvene organizacije z družbenim dogovorom urejajo medsebojne pravice in obveznosti o naslednjih vprašanjih:

- ohranjanje in vzdrževanje ustreznega števila in strukture divjadi,
- izbira vrst divjadi, ki se goji v okviru območja,
- vnašanje divjadi novih vrst,
- usklajevanje odstrela in odlova divjadi,
- ohranjanje in izboljšanje razmer glede prehrane divjadi, pasišča za letno prehrano, krmišča za zimsko prehrano in drugo,
- skupni ukrepi za preprečevanje škode na divjadi in od divjadi, poravnava škode,
- pravice in obveznosti gozdno-gospodarskih in kmetijskih organizacij združenega dela ter drugih udeležencev družbenega dogovora (pri tem se urejajo vprašanja gojitve gozdov skladno z zakonom o gozdovih, ki so v zvezi z divjadjo, in druga vprašanja, zlasti glede uporabe kemičnih in drugih sredstev pri kmetijski in gozdni proizvodnji),
- način reševanja sporov med udeleženci ureditve skupnih vprašanj.

Družbeni dogovor mora vsebovati ukrepe, ki so pomembni za skladen razvoj gospodarjenja z divjadjo na območju. Podpisniki družbenega dogovora morajo opredeliti nosilce posameznih nalog, njih obveznost in odgovornost.

Usklajeno gospodarjenje z divjadjo je temeljni smoter, ki naj bi ga s sodelovanem vseh zainteresiranih dejavnikov uresničevali na območju. Ta smoter bo mogoče v največji meri uresničevati, če bodo območja obsegala lovišča, ki imajo enake ali zelo podobne zemljepisne značilnosti in življenjske pogoje za divjad. V takih območjih bo lažje opredeliti vse tiste posebnosti, ki veljajo za divjad, ki je v prostoru najštevilnejša in glede ka-

Kamniške planine z Grintovcem — domovanje gamsov, kozorogov, ruševcev, svizcev in druge divjadi Foto M. Kemperl

tere je treba uveljaviti enotne lovskogospodarske ukrepe. Spoznanje o tem moramo v največji možni meri upoštevati v razpravah o velikosti in mejah območij. To pomeni, da so enaki ali vsaj podobni življenjski pogoji za divjad najpomembnejši kriterij za določanje območij.

Območje, četudi še tako idealno zamišljeno in določeno, pa ne bo dalo želenih rezultatov brez aktivnega vključevanja vseh organizacij, ki so dolžne sodelovati v pripravah, spremljanju in izvajanju družbenega dogovora o razvoju lovstva. To bo uspelo le, če bodo sodelujoči v družbenem dogovoru čim neposredneje zainteresirani za reševanje vseh vprašanj v zvezi z razvojem lovstva v območju.

S tem v zvezi je treba razmišljati tudi o organizacijskih možnostih, kako reševati posamezna vprašanja, na kar nedvomno vpliva tudi velikost območja. Število udeležencev, ki bo sodelovalo v družbenem dogovoru v območju, bo precejšnje. V ilustracijo navajam pomursko lovskogojitveno območje, ki naj bi, če bo sprejet sedanj predlog, obsegalo teritorij področnih lovskih zvez oz. zvez lovskih družin: Murska Sobota, Gornja Radgona in Ljutomer. V tem območju bi v družbenem dogovoru sodelovalo:

- 28 lovskih družin,
- 2 organizaciji združenega dela, ki gospodarita z loviščema,

- 61 krajevnih skupnosti,
- 6 kmetijskih organizacij združenega dela,
- 1 gozdarska organizacija združenega dela,
- 4 občinske skupščine,
- morebitne druge za lovsko gospodarjenje zainteresirane samoupravne organizacije.

Vidimo torej, da bosta v tem konkretnem primeru sodelovali kar 102 različni organizaciji. Priprava, usklajevalni postopek, sprejem, posebej pa spremljanje in izvajanje družbenega dogovora je zahtevna naloga. Skoraj zagotovo lahko rečemo, da bo glavno breme te naloge ležalo na lovskih organizacijah. Poudarjeno pomembno vlogo pri organiziranju in funkcioniranju dela v območju bodo imele zveze lovskih družin. Brez njihovih pobud, strokovne utemeljitve predlogov, organiziranja in usklajevanja raznih oblik aktivnosti si težko predstavljamo dobro funkcioniranje območja. Osnetek zakona sicer pravi, da naj bi podpisniki družbenega dogovora izvolili koordinacijski odbor, ki bo spremljal izvajanje sprejetega dogovora. Strokovno tehnična opravila za koordinacijski odbor pa naj bi po našem mnenju opravljala zveza lovskih družin. Vse to nas navaja na sklep, po katerem moramo pri določanju območij razmišljati tudi o organiziranosti zvez lovskih družin in možnosti njihovega vključevanja v funkcioniranje in delo območja.

v zvezi z razvojem lovstva in delu območja.

Pri določanju in razmejitvi območij kaže v največji možni meri upoštevati meje lovišč lovskih družin. Praviloma bi moralo veljati načelo, po katerem lovišč lovskih družin ne bi bilo mogoče deliti niti na dve območji. Če pa bodo pri določanju območij utemeljeni razlogi za delitev lovišč na območja, potem kaže pričeti tudi postopek za spremembo razmejitve takih lovišč. Upravno-politična razdelitev naj na razmejitev lovskogojitvenih območij praviloma ne bi vplivala. Razmejitve med občinami pa tudi ne gre povsem prezreti. Upoštevati je treba, da ima občina v razvoju lovstva pomembno pristojnost, tako glede ustanavljanja kakor tudi upravljanja lovišč. Poleg tega pa je občina udeleženec družbenega dogovora v območju. Zato je pričakovati, da bo reševanje posameznih vprašanj, za katere je pristojna občina, potekalo učinkoviteje, če je lovsko organizacija v območju, v katerem sodeluje tudi občina.

Navedel sem nekatere, po mojem mnenju najpomembnejše elemente, ki jih je upoštevati v razpravah in pripravi predloga o lovskogojitvenih območjih. Prepričan sem, da bo razprava, ki pravkar poteka v lovskih zvezah oz. zvezah lovskih družin, osvetlila še druga, za določitev območij pomembna vprašanja.

Koridorji 380 KV daljnovodov in lovstvo

Miha Adamič, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF

Vzporedno z naglim razvojem gospodarstva in rastjo življenjske ravni prebivalstva skokovito narašča tudi potreba po električni energiji oz. njena poraba. Za prenos električne energije na relaciji proizvajalec-potrošnik je bilo v Sloveniji potegnjenih prek 3000 km daljnovodov z napetostjo 35 in več kilovoltov (KV). Sedaj v naši republici gradijo nov prenosni sistem kapacitete 380 KV, s katerim bo Slovenija vključena v enotno jugoslovansko prenosno omrežje.

Trasa 380 KV daljnovodov (na karti označena z medsebojno povezanimi točkami) je dolga nekaj več kot 300 km. S planirano povezavo med jedrsko elektrarno pri Krškem in razdelilno trafo postajo BERICHO pri Ljubljani (na karti je njena približna smer označena s a m o s točkami) pa se bo dolžina omenjene trase povečala še za okoli 100 km.

V vsej dolžini, kjer potekajo daljnovodi po gozdovih (približno tret-

jina skupne dolžine daljnovodov) je potrebno izsekati koridorje v širini do 100 m. Če računamo, da bodo koridorji v vsej dolžini (ca. 100 km) široki 100 m, bi bilo treba za 380 KV daljnovode posekati okoli 1000 ha gozda, tj. nekako 0,1 % celotne gozdne površine v Sloveniji. Da ta velikanska »poseka« ne bi ostala neizkoriščena, je investitor daljnovodov sklenil z Inštitutom za gozdno in lesno gospodarstvo pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani pogodbo za pripravo projekta »Oblikovanje in ureditev koridorjev 380 KV daljnovodov v Sloveniji«, ki med drugim predvideva tudi prikaz možnosti za gospodarsko izrabo površin koridorjev. Med bodočimi porabniki teh površin je upoštevano tudi lovstvo, saj projekt predvideva tudi možnost izrabe koridorjev za lovsko gospodarstvo.

Dejansko se v območju, kjer trasa poteka po gozdu, odpirajo pred-

vsem lovstvu precejšnje možnosti za izrabo zemljišča pod daljnovodi, posebno v predelih z veliko divjadjo. Seveda se je potrebno z lastnikom oz. upravljavcem gozdnega zemljišča v koridorju, tj. z gozdnogospodarskimi organizacijami in zasebnimi posestniki, dogovoriti o izkoriščanju teh zemljišč v lovske namene. Najlaže bo to z gozdarji, ki so zainteresirani, da z izboljšavo prirodnih prehrambnih pogojev za divjad posredno prispevajo k zmanjševanju škod od divjadi v gozdu.

Trasa 380 KV daljnovodov poteka po območju področnih lovskih zvez: Maribor, Celje, Ptuj, Posavje, Ljubljana, Notranjska, Postojna in Koper. Vse omenjene področne LZ je Inštitut obvestil o projektu in jih povabil h konkretnemu sodelovanju.

In kakšne so možnosti za izrabo zemljišč v koridorjih daljnovodov za lovskogospodarske namene?

V mnogih primerih, predvsem v visokokraških gozdovih, bo cilj že dosežen z enostavnim in cenenim sekanjem rastja ter z obnovo oz. »pomlajevanjem« grmovnega sloja v koridorjih. Tak trajno vzdrževan (»pomlajevanje« po potrebi ponovimo vsakih nekaj let) grmovni sloj nudi jelenjadi in srnjadi odlično naravno hrano vse leto. Kolikor grmovnega sloja ne vzdržujemo, se prehrambni pogoji za divjad po sečnji izboljšajo le za nekaj let. Grmovni sloj se hitro

Koridor oz. presek za daljnovod nad Planino na Notranjskem Foto M. Adamič

Ptičar in šarivec v prvem letu šolanja

Napotilo vodnikom

Ljuban Zadnik

Vodniki psov ptičarjev in šarivcev, posebno začetniki, sprašujejo, kako naj uče svojega psa, kakšna je zaporednost vaj in drugo.

Trdno odrejenega pravila za šolanje psa ni, ker se pes od psa razlikuje po značaju, dojemanju znaja in tudi po navezanosti na vodnika. Vse to in še kaj drugega vpliva na šolanje psa.

Težišče dejavnosti lovskega psa naj bi bilo njegovo delo po strelu; v tem sta si ptičar in šarivec zelo blizu. Delo psa po strelu zahteva tudi lovska etika in gospodarska potreba lovišča.

Specifičnost ptičarja je stoja na divjad, toda v praksi bomo morda od trdne stoji in dosledne zdržljivosti pred zajcem nekoliko popustili na račun brezhibnega prinašanja ranjene male divjadi in zadovoljivega sledenja po krvnem sledu ranjene parkljaste divjadi.

Neranjeno divjad lahko najdemo in dvignemo tudi sami ali s pomočjo gonjačev, toda obperutene fazana bo našel le pes z nosom, enako tudi obstreljenega srnjaka. Zaradi tega moramo v praksi dati poudarek dejavnosti psa po strelu. Ni lovca, ki bi mu vsa streljana divjad padla v ognju, torej mora biti na lovu tudi pes, da popravi, kar lovec zagreši. To je osnovno pravilo lovske pravičnega lova.

Šolanje psa ni lahko, toda v tem članku naj podam le nekaj osnovnih navodil vodnikom ptičarjev in s tem tudi vodnikom šarivcev.

Predolgo bi bilo pisanje, bila bi knjiga o tem, kako izvajamo posamezne vaje pri šolanju. O tem je bilo že napisano, toda žal je ta literatura pošla. Verjetno bo knjiga o šolanju psa izšla konec 1976. ali v začetku 1977. leta v založbi Zlatogorove knjižnice.

Grafični prikaz posameznih vaj in njih zaporednost bo verjetno nazornejši kakor dolgo pisanje. Navpični stolpci v tabeli ponazarjajo mesece, kvadrati vodoravno pa posamezne vaje. Navzkriž črtkana polja v tabeli označujejo intenziv-

no učenje posamezne vaje. Enostavno črtkana polja pomenijo dosledno ponavljanje že naučene vaje, to je utrjevanje pridobljenega znanja. Diagonalni križ označuje občasno ponavljanje, vzporedno z drugimi vajami.

Začetek je v marcu (III.), ko je že možno učenje na prostem; takrat je pes že star eno leto ter je absolutno vzgojo in delno šolo v zaprtem prostoru. Pripominjam, da se tudi te tabele ne moremo strogo držati, temveč služi le kot napotilo.

Predmeti po vrstnem redu v tabeli so:

1. **Vodenje psa v lovišče** je potrebno, da mlad pes spozna divjad, njen dah, da sledi divjad (zajca) in da začne uporabljati nos. To ni lov, temveč se psu zbuja prirojene lovske zasnove.

2. **Hoja ob vodniku na povodcu.** Že mladega psa se privaja na ovratnik in povodec, saj je to v naselju potrebno že prvi dan, ko gremo s psom na sprehod. Hoja psa ob levi vodnikovi nogi mora biti pravilna, brezhibna, da pes vodnika pri obhodu po lovišču ne ovira.

3. **Vaja »Sedi«.** Iz vaje »Sedi« izhajajo vse poznejše vaje »Dol« in »Prostor« (odložitev). Pes se mora uvesti in sicer takoj, ko se vodnik ustavi; to je privajanje psa, da bo miren tudi takrat, ko vidi divjad. Uvesti se mora tudi vedno pred vodnikom, kadar ga le-ta pokliče k sebi.

4. **Vaja »Dol«** je posebno važna pri ptičarjih, manj pri šarivcih. Pti-

čar jo mora izvajati brezhibno, ker imamo s to vajo tako rekoč psa v roki, pa naj bo to proti nezaželeni gonji zajca ali pri strelomirnosti.

5. **Hoja ob nogi neoprčeno.** Če smo vajo št. 2 dobro utrdili, ne bo posebnih težav pri tej vaji. Prehod od hoje z oprčenim psom na hojo z neoprčenim izvedimo postopno in dosledno, večkrat pa se tudi vrnimo na vajo 2.

6. **Prinašanje** se začne z lahkim prinosilom in to z izvajanjem povelj »Primi«, »Drži« in »Pusti«. Brez izvajanja teh osnovnih vaj je vsako učenje v prinašanju površno, neuspešno.

7. **Pobiranje prinosilca s tal.** To vajo naj vadi pes tudi med hojo ali celo hitro hojo ob vodniku. Doseči je namreč treba, da pes prinosilce pobere hitro in s pravilnim prijemom. To je posebno važno zaradi poznejših vaj s težkim zajčjim mehom. Prinašanja se mora pes naučiti in to ni vesela pasja igra, kakor marsikdo misli. Pri učenju z igro pes predmet prinese ali pa tudi ne, saj ne pozna povelja »Primi«, ki je uvod v prinašanje na vodnikovo zahtevo.

8. **Odložitev in strelomirnost.** Za lovsko uporabnega psa, katerekoli pasme, je v praksi odložitev potrebna; odložljiv pes ne bo vodniku v lovišču nikdar v napoto. Odložitev in strelomirnost sta v tesni zvezi, zato ju tudi povezano učimo.

9. **Prinašanje zajčjega meha.** Od prinosila preidemo na prinašanje zajčjega meha in sicer lahkega, ki je napolnjen s slamo. Pozneje meh otežimo namesto s slamo s podolgovato vrečko, napolnjeno z mešanico žaganja in mivke, nazadnje pa s samo mivko, da je meh težak 4 kg. Tudi tak meh mora pes pobrati hitro, mimogrede pri hoji ob vodniku ali celo v počasnem teku ob vodniku.

10. **Prinašanje male divjadi.** Če so bile predhodne vaje v prinašanju dosledno izvedene, prehod na pri-

našanje mrtve, v začetku lahke in otrdele male divjadi ne bo prevelika težava. Za vajo je primerna šoja, nikakor ne vrana, posebno ne v začetku.

11. Prinašanje po vlaki. To je velik korak naprej od predhodnih vaj v prinašanju. Pes mora najprej uplenjeno divjad, ki smo jo vlekli, po sledu najti in jo brez obotavljanja prijeti in prinesiti. Če so bile vse prejšnje vaje v prinašanju dosledno izvedene, je pri tej vaji poudarek na sledenju (izdelavi sledu) po vlakli.

12. Vodno delo najprej zahteva privajanje psa na nov element – vodo, potem na pravilno plavanje, brez udarjanja po vodi s prednjima nogama, in seveda na prinašanje iz globoke vode. Včasih bo moral tudi vodnik s psom v vodo, posebno s psom, ki ima do vode nekoliko strahu. V začetku ne smemo vaditi v deroči vodi!

13. Praktičen lov (v prvem letu šolanja). Lovi naj se le z enim psom, kajti v družbi se pes hitro pokvari. Pri lovu je treba paziti na strelomirnost in pes naj prinese padlo divjad le na vodnikovo povelje. Med strelom in poveljem »prinesi« naj poteče nekaj časa, najmanj 5 minut. Po lovu bomo vlekli vleke, kar naj naredi pomočnik, da ne bo ob vlaki vodnikovega daha. Vaje na vlaki so že predvaja za naslednje leto, ko pričnemo v aprilu vaditi psa po krvnem sledu. Med sledenjem na vlaki in sledenjem po krvnem sledu je bistvena razlika, ker je sledenje po vlaki hitro, v galopu, medtem ko je delo po krvnem sledu počasno in preudarno.

V prvem letu šolanja psa tudi še ne učimo prinašati lisice, ker se mora pes okrepiti in mu je tudi dah lisice neprijeten.

Z mladim psom lovimo takrat, ko so najboljše vremenski pogoji za psa: zadosti vlage v zraku in na tleh, ne premočan veter, ne sončna pripeka ali mraz.

Mogoče bo kdo vprašal, kje pa je vaja »Sem«. To spada k vzgoji psa in mora to povelje pes poznati že pred šolanjem.

Iz tabele je razvidno, da je potrebno pet mesecev učenja, preden pričnemo s samim lovom, ki pa je tudi bolj šola kakor lov. Da je to res potrebno, mi bo potrdil vsak izkušen vodnik.

Učenje psa temelji na njegovem spominu, torej je potrebno ponavljanje, ker pes ničesar ne naredi za to, da bi zadovoljil vodnika. Pri pouku ne smemo skopariti s pohvalami in dobrim grižljajem. Z vajami pa tudi ne smemo pretiravati in je bolje vaditi na dan šestkrat po 10 minut, kakor enkrat celo uro. Paziti je tudi treba, da končamo vadenje s tisto vajo, ki jo pes že dobro obvlada, da ga lahko pohvalimo. Ponavljam: psa

je treba pohvaliti za vsako dobro izvedeno vajo, boljše preveč pohvale kakor premalo!

Pri šolanju je včasih treba tudi uporabiti silo, kar pa ne sme biti pretepanje. Udarci s šibo za hitro izvedbo vaje »Sedi« in »Dol« je potreben šele takrat, ko smo prepričani, da pes ve, kaj od njega hočemo, a našega povelja ne izvrši. Pri vajah v prinašanju ne uporabljamo sile oziroma zelo malo. Po mojem je to najtežja vaja za psa in z enim udarcem lahko pokvarimo vse. Šolanje mora psa še bolj navezati na vodnika in ne obratno, da nastanejo med njima konflikti.

Marsikdo bo pogrešal točnejša navodila za izvajanje posameznih vaj, a o teh kdaj drugič, če bodo dopuščale okoliščine.

	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									

Zaporednost vaj s ptičarjem ali šarivcem. Stolpci (navpično) ponazarjajo mesece, kvadrantki vodoravno pa posamezne vaje. Vaj je 13, »šolsko leto« pa traja od marca (III.) do konca novembra (XI.)

Iz zgodovine lova pod Triglavom

(Nadaljevanje in konec)

Dr. Anton Svetina

Dne 16. junija 1858 je Viktor Ruard res kupil gospostvo Bled in vložil na okrajni urad v Radovljici prošnjo za izločitev samolastnih lovišč v občinah Bled, Zgornje Gorje, Srednja vas in Bohinjska Bistrica. Okrajno glavarstvo v Radovljici pa je z odločbama z dne 14. in 18. avgusta 1958 prošnjo Viktorja Ruarda zavrnilo. Viktor Ruard je zoper ti odločbi vložil po svojem odvetniku dr. Ivanu Ahačiču iz Ljubljane, ki je vodil v Ljubljani tudi vso administracijo železarne Sava, pritožbo na deželno vlado v Ljubljani. Ta je pritožbi ugodila in z odločbo od 24. decembra 1858 odredila, naj ostanejo pogodbe o zakupu občinskih lovišč v veljavi, po izločitvi gosposčini Bled pripadajočih lastnih lovišč pa naj se zakupnina občinskih lovišč sorazmerno z obsegom lastnih lovišč zniža. Zoper to odločbo deželne vlade v Ljubljani je baron Alfonz Zois v sporazumu z upravami občin Bled, Zgornje Gorje, Srednja vas in Bohinjska Bistrica prijavil ministerialni rekurz na ministrstvo za notranje zadeve na Dunaju. Ministrstvo pa je rešitev te zadeve dolga leta zavlačevalo in v loviščih omenjenih občin so bili stalni spori, do brezpravnega stanja, ker si je lastil pravico do lova v lastnih loviščih Ruard, na občinskih teritorijih pa lovozakupnika Zois in Kovačič. To ni bilo le v škodo divjadi, ki so jo nelovsko uničevali, temveč tudi lovstvu samemu. Razpasla sta se divji lov in krivolovstvo.

Dne 12. februarja 1859 je prijavil gozdarski pristav Doležal prijavil gozdni upravi blejskega gospostva Ludvik Doležal več lovskih prekrškov, ki so jih zagrešili lovci Zoisove železarne na Javorniku: »Dne 9. februarja sem srečal v glavnem gozdnem predelu Pokljuke, ki se imenuje Kranjska dolina, dva uslužbenca železarne Javornik: gozdarja Primoža Ranta in lovca Franca Stareta. Oba sta nosila puški in imela psa, ne da bi ga vodila priveznega. Prihodnji dan, tj. 10. februar-

ja, sem slišal ob 7. uri zjutraj v revirju Majene strel in šel na Jerebikovc pogledat, ali je morda tam eden naših lovcev. Prišel pa je imenovani Franc Stare, ki je povedal, da je streljal na divjega petelina, a ga ni zadel. 11. februarja je prišel v našo lovsko kočjo javorniški lovec Tomaž Zupan in nam pokazal ravnokar ustreljenega planinskega (belega) zajca, s pripombo, da ga je ustrelil v okolišju Jerebikovca.« Vse tri Zoisove lovce je gozdna uprava Bled prijavila sodišču v Radovljici v kaznovanje. Sodišče je zoper Primoža Ranta, Franca Stareta in Tomaža Zupana razpisalo za 12. marec 1859 sodno obravnavo, na kateri pa so bili vsi trije obdolženci oproščeni. Sodišče je kot razlog za oprostilno sodbo navedlo, da je baron Zois kot zakupnik občinskega lovišča vložil priziv na ministrstvo na Dunaju zoper izločitev lastnih lovišč, ki jo zahteva Viktor Ruard. Pritožbi Ruarda zoper to oprostilno sodbo deželna vlada v Ljubljani z odločbo od 29. maja 1859 ni ugodila. Tudi zoper to odločbo je Ruard vložil priziv na notranje ministrstvo na Dunaju.

Dne 30. aprila 1859 je gozdarski pristav Doležal prijavil gozdni upravi blejskega gospostva tale dogodek: »Danes zjutraj sem šel z lovskim čuvajem Francem Dindlom (Dindel) na divjega petelina na Pokljuko, v predel za Mlako, kjer sem divjega petelina tudi ustrelil. Ko sem prišel na kraj, kamor je petelin padel, je priskočil plačanec barona Zoisa Tomaž Zupanc iz Srednje vasi in mi petelina, ki sem ga pravkar pobiral, iztrgal iz roke ter pobegnil. Blejska gozdna uprava je zahtevala za ustreljenega in ukradenega petelina plačilo odškodnine v znesku 3 goldinarjev.

Dne 8. aprila 1859 je vložil Ruardov pravni zastopnik odvetnik dr. Ahačič na okrajni urad v Radovljici tole prošnjo: »Uprava sekvestriranih gozdov v Kranjski gori nima dovolj gozdarskega in lovskega

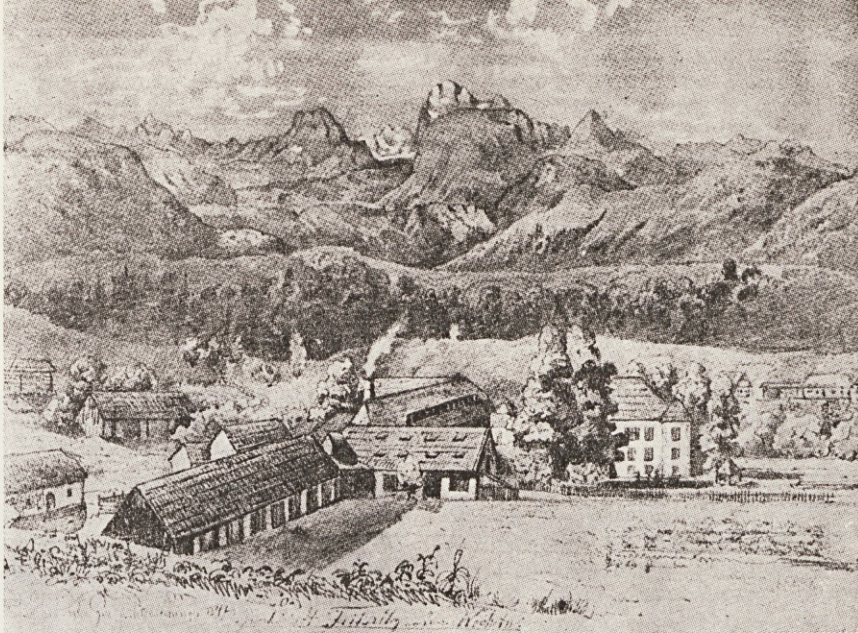
osebja, ki bi moglo uspešno nadzorovati gamsje lovišče v tistih alpskih predelih občin Jesenice, Hrušica, Dovje in Mojstrana, ki spadajo pod sekvestracijsko upravo. Zaradi tega se je divji lov tako razpasel, da so gamsi že skoraj popolnoma iztrebljeni, medtem ko je v gozdnih predelih tega območja še dosti srn in zajcev, ker v teh predelih lažje nadzorujejo lovske tatove. Gozdna uprava Ruardovih železarn Sava, Plavž in Mojstrana ima posebne od države priznane privilegije pri sečnji lesa v deželnih rezervatnih gozdovih okraja Bela peč, sedaj Kranjska gora, in tudi sekvester ne sega v visokogorske predele tega območja, zato prosi uprava Ruardovih železarn, naj se ji prepusti lov na gamse v planinskih predelih tega območja proti plačilu primerne letne zakupnine. Uprava Ruardovih železarn dalje prosi okrajni urad v Radovljici, da priporoči to prošnjo pri deželni vladi v Ljubljani, ker bi bila ugoditev te prošnje v korist gojitvi divjadi in preprečevanju lovskih tatvin. Kako je bila ta prošnja rešena, iz arhivskih virov ni razvidno.

Dne 1. avgusta 1859 je prišel k pravnemu zastopniku Viktorja Ruarda, odvetniku dr. Ahačiču v Ljubljani zastopnik kneza Windischgrätza in ga vprašal, ali bi knez Windischgrätz v družbi s princem Hohenlohe lahko priredil 9. in 10. avgusta v loviščih blejskega gospostva lov na gamse. Knez Windischgrätz je tudi pripravljen vzeti ves visoki lov blejskega gospostva ali del tega v zakup. Dr. Ahačič je odgovoril, da bosta knez in princ lahko priredila tak lov v predelu Bohinja. Kar se pa tiče lovozakupa, si pridrži lastnik blejskega gospostva Ruard zase visoki in nizki lov v predelih Mežaklje, Radovne, Krme in dela Pokljuke, ki leži na strani Gorij, druge predele pa je pripravljen oddati knezu v zakup. Dr. Ahačič je zastopniku kneza Windischgrätza

tudi pojasnil, da je deželna vlada v Ljubljani sicer izdala odločbo o izločitvi gospodstvu Bled pripadajočih gozdnih zemljišč in pravico do lastnega lova na teh zemljiščih, da pa so občine in baron Zois vložili zoper to odločbo priziv na ministrstvo in da Zoisovi ljudje v teh revirjih izvršujejo lov, oblastva pa jih ne preganjajo kot divje lovce. Dr. Ahačič je šel v tej zadevi osebno k cesarskemu namestniku v Ljubljani, mu naznanil nameravani lov kneza Windischgrätzta ter ga vprašal, ali se knezu ni bati kakih nevšečnosti s strani Zoisovih ljudi in ali je storil prav, da je izdal knezu dovoljenje za prireditve lova 9. in 10. avgusta. Cesarski namestnik je izjavil, da se jima ne bo ničesar zgodilo, zato je bil dr. Ahačič mnenja, da je bila po knezu Windischgrätztu morda odprta pot do izvrševanja lova v lastnih loviščih blejskega gospodstva.

Dne 24. februarja 1861 je gozdni čuvaj blejskega gospodstva Janez Ilič prijavil gozdni upravi, da je videl lovca Janeza Urbasa, po domače Prežla iz Mojstrane, ko je nesel, obdan s tremi lovskimi psi in s puško na rami, srno, ki jo je ustrelil na Pokljuki, v predelu za Zimjo pečjo. Gozdna uprava gospodstva Bled je prijavila ta primer okrajnemu uradu v Radovljici, ki pa zoper Urbasa ni hotel uvesti kazenskega postopka. Odvetnik dr. Ahačič se je zoper to odklonilno stališče pritožil na deželno vlado v Ljubljani.

Ko je 1. julija 1861 potekel zakup za lovišče občine Zgornje Gorje, je lastnik železarne Sava Viktor Ruard sklenil z zemljiškimi lastniki katastrske občine Blejska Dobrava pogodbo, da vzame lov v tej katastrski občini za šest let v zakup. Toda lovozakup v krajevni občini Zgornje Gorje, kamor je spadala katastrska občina Blejska Dobrava, je bil podaljšán baronu Alfonzu Zoisu. Zato je prišlo pri izvrševanju lova na tem področju do raznih incidentov.

Ruardove fužine na Savi pri Jesenicah

Dne 7. septembra 1861 sta prijavila logarja blejskega gospodstva Janez Ilič in Gabrijel Aichelburg tale dogodek: »Ko sva opravljala danes zjutraj nadzorno službo v gozdu Polana in prišla do hiše podlogarja Franca Dindla, sva srečala našega lovskega paznika Šimniča. Povedal nama je, da javorniški lovci lovijo na območju katastrske občine Dobrava. Podala sva se takoj na Blejsko Dobravo in tam v vasi pozvala sedem kmetov, naj gredo z nama, da bodo pričali, da ima lov v zakupu Viktor Ruard in da ima samo on pravico tukaj loviti. Nato smo šli iskat lovsko družbo z Javornika in jo našli na lovu v južni smeri, približno

četrt ure hoda od vasi Dobrava. Bili so lovski čuvaj Maurer, Egon baron Zois in še dve nepoznani osebi. Vsi so imeli lovske puške in s seboj so vodili štiri lovske pse. Ko smo se srečali, smo pozvali Maurerja na odgovor, s kakšno pravico lovijo v tujem revirju. Maurer je odgovoril, da mu je baron Zois naročil, naj priredi ta lov, ker je baron Zois dobil od županstva občine Zgornje Gorje ta lov v zakup. Pozvali smo Maurerja, naj s svojimi tovariši takoj zapusti revir občine Dobrava. Ker temu pozivu ni hotel ugoditi, sem jaz Ilič pozval Maurerja, da odda svojo lovsko puško. Tega ni storil, temveč je skočil do mene, napel

Zoisove fužine v Bohinjski Bistrici, leta 1847

na nabasani puški petelina ter nastavil puškino cev na moje prsi z grožnjo, da bo takoj sprožil in me ustrelil, če bi se poskusil dotakniti njegove puške. Maurer bi bil to tudi storil, če ne bi bil hitro potisnil njegove puške v stran in njega samega odrinil proč. Prišlo bi do krvoprelitja, če bi vztrajali na odvzemu pušk. Zato smo to opustili in se odstranili s pripombo, da bomo zadevo prijavili v kaznovanje. Pri odhodu sva z Aichelburgom ustrelila psa, ki je iskal po grmovju divjad. Tudi Maurer in tovariši so se odstranili in se vrnili na Javornik.

Ko je Viktor Ruard prijavil zakup lovišča v katastrski občini Blejska Dobrava okrajnemu uradu v Radovljici v potrditev, je le-ta zakupno pogodbo razveljavil iz razloga, da smejo po paragrafu 6 lovskega patenta iz leta 1849 le krajevne občine oddajati lovišča v zakup in to nedeljivo za ves njihov teritorij. Tudi uprava občine Zgornje Gorje je na svoji seji 10. januarja 1862

sklenila, da ne dovoli izločiti ozemlje katastrske občine Blejska Dobrava iz lovišča svoje občine.

Kakor je bilo že povedano, je notranje ministrstvo na Dunaju kljub stalnim urgencam po odvetniku dr. Ahačiču iz Ljubljane zavlačevalo rešitev pritožbe v zadevi izločitve blejskemu gospodstvu pripadajočih lastnih lovišč. Dne 13. julija 1860 navaja dr. Ahačič v vlogi na ministrstvo med drugim: »Gospodstvo Bled mora gledati, kako lovci barona Zoisa v gospodstvu pripadajočih lastnih revirjih pokončujejo nešteto divjad visokega lova. Po zanesljivih virih je izvedelo, da namerava direkcija Zoisovih železarn na Javorniku v odsotnosti lastnika barona Zoisa, ki biva v Celovcu, v prihodnjih dneh prirediti številne love na srne in gamse. Tako bodo to divjad popolnoma uničili, kar bo dovedlo do hudih nasprotij, ker blejsko gospodstvo ne bo dovolilo, da bi prevladovala taka samovolja in anarhija.« Blejsko gospodstvo je krivdo za te nerednosti naprtilo tedanjemu direktorju železarne Javornik Ulrichu, ki je bil pred tem dolga leta šef gozdne uprave blejskega gospodstva in je sedaj svojo novo funkcijo izrabljal v škodo Ruarda.

Istočasno je dr. Ahačič poslal županstvu občin Zgornje Gorje, Bled, Srednja vas in Bohinjska Bistrica dopise z opominom, da bo uprava blejskega gospodstva zahtevala od občin odškodnino za škodo, ki jo povzročata lovška zakupnika baron Zois in župnik Kovarčič v lastnih lovskih revirjih blejskega gospodstva.

Dne 7. januarja 1861 pa vložil dr. Ahačič v imenu blejske gozdne uprave na deželno vlado v Ljubljani pritožbo zoper okrajno glavarstvo v Radovljici, ker še ni znižalo zakupnine za občinska lovišča, ki jih ima v zakupu baron Zois. Le-ta zaradi tega s svojimi ljudmi pustoši po graščinskih loviščih, pokončuje divjad in s silo odganja graščinske lovce iz revirjev.

Odvetnik dr. Ahačič ponovno urgira 14. julija in 15. novembra 1861 pri notranjem ministrstvu na Dunaju glede rešitve zahteve za izločitev gosposčini Bled pripadajočih lastnih lovišč iz okolišev štirih gorenjskih občin. V tej zadnji vlogi na ministrstvo se pritožuje, da okrajni urad v Radovljici podaljšuje baronu Zoisu zakup občinskih lovišč, ne da bi izločil gospodstvu Bled pripadajoča lastna lovišča, kakor je to odredila deželna vlada v Ljubljani z odločbo od 24. decembra 1858. V gozdovih vlada prava anarhija, ker so Zoisovi ljudje nasproti graščinskemu gozdarskemu osebju v premoči in uničujejo ne le divjad, ampak sekajo in kradejo v graščinskih gozdovih tudi les.

Tudi te urgence niso nič pomagale, zato je odvetnik dr. Ahačič vložil julija 1862 na avstrijsko poslansko zbornico na Dunaju prošnjo, naj po pristojni poti posreduje pri ministrstvu za notranje zadeve, da čimprej reši pritožbo uprave blej-

Michelangelo Zois, prvi predsednik Kranjske industrijske družbe (KID), ki je premoženje Zoisov prodal KID

Viktor Ruard, ki je l. 1871 prodal svoja podjetja KID, blejsko posest pa l. 1882 dunajskemu veletrgovcu Muhru

skega gospodstva v zvezi z izločitvijo gospodstvu lastnih lovišč in v zvezi z uničevanjem gozdnega bogastva. V tej vlogi na dolgo opisuje potek te pravne zadeve in prosi, naj bi končno vendar prenehale krivice, ki se godijo lastniku blejskega gospodstva zato, ker ni plemenitaš.

V zvezi s to vlogo na avstrijski parlament je dr. Ahačič, ki je bil tudi član ljubljanskega mestnega sveta, poslal po posredovanju dr. Bleiweisa privatno pismo vidnejšemu avstrijskemu politiku, katerega ime iz arhivskega listinskega gradiva ni razvidno. Vsebina tega pisma je zato zanimiva, ker nam razodeva mišljenje zavednega Slovence dr. Ahačiča o kranjskih poslancih avstrijskega parlamenta. Dr. Ahačič piše, da nima v Derbiča, Broliha, Dežmana in dr. Wurzbacha nikakega zaupanja, ker so ministri hlapci, dr. Toman pa ima brata, ki je solastnik železarne, sam pa zastopa tudi več strank, ki so v sporu z železarno Sava. Tudi v tem pismu je naglašeno, da prevladuje pri poslovanju oblasti pristranost v škodo osebe, ki ni plemiškega stanu, in v prid plemiškim strankam.

Ko je leta 1864 potekla zakupna doba za lovišča občin Bled, Zgornje Gorje in Srednja vas, je okrajni urad v Radovljici zopet podaljšal zakupne te lovišče baronu Alfonzu Zoisu za nadaljnja tri leta, to je od 1. 7. 1864 do 30. 6. 1867; za Bled z odločbo od 10. avgusta 1864 in za zakupnino 52 goldinarjev 30 krajcarjev, za Zgornje Gorje pa z odločbo od 10. avgusta 1864 za zakupnino 73 goldinarjev 30 krajcarjev. Zoper vse te odločbe je odvetnik dr. Ahačič v imenu Viktorja Ruarda vložil pritožbo na deželno vlado v Ljubljani, ki pa je vse zavrnila. Dr. Ahačič je zoper zavrnitev vložil priziv na ministrstvo za notranje zadeve na Dunaju. Dne 11. maja 1864 pošlje dr. Ahačič ministrstvu ponovno več strani dolgo prošnjo za rešitev sporne

Oglarji so v zimskem času takole samotež na saneh dovažali oglje iz Ruardovih gozdov v železarno na Savi

zadeve o izločanju lastnih lovišč gospodstva Bled. Šele maja 1865, torej po skoraj sedmih letih, izda ministrstvo za notranje zadeve na Dunaju v tem sporu dokončno odločbo, v kateri skoraj v celoti ugotovi pritožbi barona Zoisa in prizadejih štirih občin. V odločbi je ministrstvo izreklo, da uprava gospodstva Bled ni mogla verodostojno dokazati, da so glede izločanja gospodstvu pripadajočih lastnih lovišč s teritoriji občinskih lovišč dani pogoji iz paragrafa 5 lovskega patenta iz leta 1849. Ministrstvo je Viktorju Ruardu priznalo pravico do lastnega lova le na tistih zemljiščih, za katere so baron Zois ter občine Bled, Zgornje Gorje, Srednja vas in Bohinjska Bistrica priznale v zapisniku z dne 27. aprila 1863, da so nesporno lastno lovišče gospodstva Bled. To so bile štiri parcele 224 oralov in 1479 klafter v davčni občini Spodnje Gorje in štiri parcele 337 oralov in 124 klafter v davčni občini Nomenj. Ministrstvo je v zvezi s tem izrekom zavrnilo tudi pritožbo gospodstva Bled v zadevi podaljšanja zakupa občinskih lovišč občin Bled, Zgor-

nje Gorje in Srednja vas Alfonzu baronu Zoisu. Viktor Ruard je torej dobil dovoljenje za izvajanje lastnega lova le na ozemlju okoli 323 ha, torej le na nekaj več kot eni stotinki svojega posestva. Ko je 30. junija 1867 zakupna doba lovišča občine Bled potekla, je bila 12. julija 1867 dražba pod temile pogoji:

1. Lov se da v zakup za tri leta, od 1. julija 1867 do 30. junija 1870.
2. Lovsko zakupnino mora zakupnik odvajati takoj v začetku vsakega zakupnega leta občinskemu uradu Bled. Ta denar pripada občinski blagajni.
3. Dokler so po njivah še poljski pridelki, se na poljih ne sme loviti s psi.
4. Lov se odda v zakup v dveh delih; prvi del obsega lovišče, ki ga je imel v zakupu več let baron Zois in sega do Save Bohinjske, ocenjen na 52 goldinarjev 50 krajcarjev; drugi del leži onkraj Save Bohinjske, na pobočjih Jelovice, ki ga je imel zadnje leto v zakupu sodni uradnik iz Radovljice Kostka, ocenjen je na 20 goldinarjev.
5. Če kateri izmed ponudnikov plača toliko, kolikor znaša izključna cena za oba dela lovišča, mu pripada lov na vsem občinskem področju.
6. Glede prvega dela lovišča da župan pojasnilo, da spadajo k občinskemu lovišču tudi Blejsko jezero ter gozdovi okoli Blejskega gradu.

Zanimivo je, da se te dražbe ni udeležil baron Zois. Navzoč pa je bil pravni zastopnik Viktorja Ruarda, odvetnik dr. Ahačič iz Ljubljane, ki je ugovarjal, da bi bilo Blejsko jezero ter okoli njega ležeča graščinska in proštjska zemljišča vključena v občinsko lovišče, ker obsegajo več kot 200 oralov in tvorijo lastno lovišče Viktorja Ruarda.

Edini ponudnik za prevzem lova občine Bled je bil blejski hotelir Henrik Malner, ki je dobil oba dela

Gamsi in zima v triglavskih gorah

Foto J. Lavtižar

lovišča v zakup za izključno ceno 72 goldinarjev 50 krajcarjev. Izjavil je, da ne bo v graščinskih loviščih izvajal lova, na Blejskem jezeru pa dovoli, da smejo na njem tudi člani družine Ruard izvajati lov.

S to izjavo se je strinjal tudi zastopnik Ruarda in sta licitacijski zapisnik podpisala kot priči na dražbi navzoča Ruardova sinova Oton in Maks.

Dne 2. avgusta 1870 pa je bila na okrajnem glavarstvu v Radovljici dražba lovišča občine Bled za čas od 1. julija 1870 do 1. julija 1875. Med licitacijskimi pogoji naj omenim le predpis, da lova ni mogoče dajati v podzakup brez predhodnega dovoljenja okrajnega glavarstva in da se na poljih ne sme loviti prej, dokler ni požeta ajda. Tokrat je bil na dražbi zopet navzoč baron Alfonz Zois, ki je ponudil izključno ceno 73 goldinarjev, sponudnik Martin Klemenčič pa za njim 90 goldinarjev. Končno je baron Zois izdal lovišče za 97 goldinarjev letno.

Ko pregledamo glavne dogodke pri izvajanju lova pod Triglavom

v letih od 1850 do 1870, pridemo do zaključka, da so vladale v tem predelu Gorenjske v tej dvajsetletni dobi v lovstvu nemogoče razmere. Kljub temu, da so dobili leta 1849 kmetje in meščani zakonito pravico do izvrševanja lova, je okrajni urad v Radovljici razveljavil leta 1853 zakup lovišča občine Bled edino iz razloga, ker je vzela lov v zakup oseba, ki je spadala med kmečki sloj prebivalstva. Še hujše lovske razmere so nastale v družbenopolitičnem oziru, ko je leta 1853 prevzel v zakup lovišča občin Bled, Zgornje Gorje in Srednja vas Alfonz baron Zois in ko je leta 1858 postal lastnik Blejskega gradu in gospostva Viktor Ruard. Vse upravne oblasti od okrajnega urada v Radovljici prek deželne vlade v Ljubljani do ministrstva za notranje zadeve na Dunaju so protežirale plemiča Zoisja proti meščanu Ruardu; uradovale so skrajno birokratično in reakcionarno ter s svojim zavlačevanjem povzročile, da je zaradi sporov med Zoisom in Ruardom nastala v vseh loviščih tega gorenjskega okoliša v lovskem pogledu neprecenljiva škoda. Zvedeli smo, da so Zoisovi lovci v februarju, torej v času strogega

lovopusta, streljali srnjad, zajce in divje peteline, v juliju pa so prirejali, morda brez vednosti lovopustnika barona Zoisja, skupinske love na srne in gamse, kar je zdecimiralost število divjadi v teh predelih. Na stalež divjadi pa je slabo vplivala tudi okolnost, da so v določenih predelih obširnih gozdov Pokljuke, Mežaklje, Jelovice (Ribšice) in Krme imele gorenjske železarne privilegirano pravico do sečnje lesa za svoje industrijske potrebe; kmečki prebivalci teh okolišev pa stare servitutne pravice še iz fevdalne dobe, da so smeli v teh gozdih sekati les za svojo domačo rabo in goniti živino na skupno pašo v planine. Poleg tega se je razpaslo krivolovstvo, ker so tudi sodišča štela lovce barona Zoisja pri očitnih lovskih prekrških. Morda bi bil Viktor Ruard, četudi je bil kapitalist, bolj skrbel za gojitev divjadi, če bi mu bilo uspelo, da bi smel izvrševati lov v lastnih loviščih blejskega gospostva.

Opomba:

Vsi listinski viri, ki so podlaga za to razpravo, so v fasciklu G. A. Bled II 8 Dominicalia Državnega arhiva Slovenije v Ljubljani.

Stari notranjski lovci

Matevž Hace – ilustriral Marjan Bregar

VI.

Zgodba lovskega čuvaja

Bila je sončna majska nedelja leta 1927. Iz bližnje gostilne sta se slišala vrisk in zategli glas harmonike, ki jo je igral star, suh in črnkast Potočan. V gostilno, kjer se bo plesalo vse popoldne in skoraj do polnoči, so fantje vodili mlada postavna dekleta, rdečelična, oblečena v pisane, raznobarvne obleke. Na prsih so imele pripete rdeče nageljne, nekatere pa šmarnice ali so jih pa nosile v rokah. Nekaterim so visele debele kite las po belih bluzah, druge so jih imele povite na glavi in v njih zataknele šmarnice.

Pod večstoletno cvetočo hruško osenko je sedel petinosemdesetletni upokojeni čuvaj Tone Mlakar. Zraven njega sta ležala oba dela knjige Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini, spisal cesarsko-kraljevi ritmojster Jernej Andrejka, ko je bil leta 1878 poročnik v znamenitem 17. kranjskem pešpolku, ki je osvobajal Bosno in Hercegovino divjih Turčinov.

Mimo sta prišla Strletov Matija in Turšičev Adolf.

»Berete, stric, berete?« je vprašal Strletov in fanta sta sedla zraven čuvaja Mlakarja. Kajti raje sta poslušala pripovedi kakega starega deda, kakor da bi šla na ples.

»Štirikrat sem prebral to lepo napisano in poslikano knjigo. Sam sem bil vojak osem let v 17. kranjskem pešpolku. Od 1862. do 1870. leta. Poznal sem komandanta polka polkovnika Priegerja. Poznal sem poročnika Slovenca Jerneja Andrejko, ki je napisal obe knjigi, kako se je obnašal 17. pešpolk doli po Bosni in Hercegovini. Poznal sem tudi Jako Škodlarja, doma iz Šiške, ki je naenkrat pobil pet Turkov. Poznal sem tudi Andrejkovega slugo, nikdar sitega Pipca,« je dejal stari, osiveli, upokojeni čuvaj Tone. Očala je snel in jih položil na knjigo.

»Ste bili v vojski tam doli v Bosni in Hercegovini?« ga je vprašal Matija Strle, gaterist na žagi v dolini.

»Ne, nisem bil. Pač pa leta 1866 na Italijanskem pri Kustoci. Vojsko je vodil oni cesarski nadvojvoda Albrecht. Fanta, kaj ni čudno: nabili smo one piemonteške polentarje pri Kustoci, oni admiral Mariborčan Tegetthoff pa je pri otoku Visu s starimi vojaškimi ladjami premagal italijanskega admirala Persano, ki je imel skoraj nove vojaške ladje in boljše topove. Tako smo leta 1866 prav v kratkem dvakrat premagali Italijane na suhem in na morju. Pa smo vseeno morali zapustiti lepo beneško deželo. To pa zato, ker so naše polke in eskadron nabili Prusi pri Kraljevem Gradcu na Češkem. Vraga, tako vama rečem, da bi bile vsaj Benetke naše! No, pa imamo po vojni državno mejo na Javorniku in pod gozdovi Snežnika. Smejali bi se v začetku tega stoletja, če bi kdo rekel, da se bo polentar usedel na naše notranjske gozdove, da bodo Italijani imeli Trst in Gorico, Reko in lep kos Dolmacije. Poznal sem dosti fantov domačinov, vojakov, starejših od mene, ki so bolj poznali Benetke, Padovo, Firence in Milan kakor pa slovensko Ljubljano. Nikoli si ne bi mislil, da bo razpadla taka država, kakor je bila Avstrija.«

»Seveda je morala propasti,« je dejal Adolf Turšič. »Če bi cesar in njegovi ministri dali vsem narodom v državi enake pravice, bi mogoče Avstrija še obstala. Slovani so imeli v Avstriji večino, Nemci manjšino. In manjšina je komandirala večino. Ker Slovani niso dobili pravic, ki so jim pripadale, je zadnja vojna naredila svoje. Čehi, katere vodi premodri Tomaž Masaryk, so ustanovili svojo državo. Poljaki svojo. Mi Slovenci in Hrvati smo se pa spajdašili s Srbi, katerih minister Pašić in njemu podobni bi nas radi vodili na vrvice. Madžarom se pa še sedaj cede sline po Reki in Hrvaški, ki so jo dolga leta komandirali in tudi zatirali.«

»Koliko let ste bili, vi Mlakar, za lovskega čuvaja?«

»Ja, čuvaj sem bil vsega skupaj pri planinski graščini kneza Windischgrätza točno enainštirideset let, od 5. junija 1873 do 2. junija 1914, ko so me kot dvainsedemdesetletnega lovskega čuvaja upokojili. Do lovskega čuvaja sem pa prišel takole: Na Italijanskem sem bil sluga nekega grofa, majorja. Bil je v sorodu z lastnikom planinske graščine. Kadar se je streljalo, me je vedno svaril, naj se ne držim tam, kjer je na kupu dosti vojakov. To je najboljša tarča za laške topove. Kar naprej mi je govoril: 'Mlakar, škoda bi bilo mene in tebe, če bi po neumnosti izgubila nogo ali roko.' Kadar je padla granata blizu naju, je skočil s konja in legel na tla, jaz pa zraven njega. Kakemu oficirju, ki je pa kar lepo sedel na konju, je pa odneslo glavo in konja razsekalo. Ja, oni major je skrbel, da sem dobro jedel in pil. Tudi on je rad pil in kvartal. Ko smo se leta 1866 vračali iz Italije, smo nekateri vojaki jokali. Oni avstrijski major – grof pa mi je rekel: 'Mlakar, kaj se boš jokal za to polentarsko beneško deželo. Saj ni naša in ljudje nas nikoli niso marali. Jokaj takrat, ko te bo zapustilo lepo dekle! Napij se črnine in pozabi na Benečijo! Od leta 1848 pa do sedaj je dosti naših vojakov in oficirjev padlo po teh italijanskih deželah. Oni kisli Metternich je mislil, da bosta Benečija in Lombardija petsto let avstrijski. Zmotil se je minister, ki je ob revoluciji leta 1848 moral bežati celo pred Dunajčani. – Tako mi je pripovedoval oni major, ko je bil rahlo vinjen, ko sem ga sezuval in spravljaj v posteljo. Takrat je bil star petinpetdeset let in je bil v vseh vojskah po italijanskih deželah. Bil je še samski in je vedno kakšno italijansko mrho pripeljal v posteljo za čez noč.

Tri leta sem hodil v starotrško šolo. Slovensko me je naučil učitelj Blaž Rahtelj, ki je bil tudi organist pri farni cerkvi svetega Jurija. Nemško brati in malo pisati sem se pa na-

učil, ko sem osem let služil vojsko. Z majorjevim pismom sem se po odpustu iz vojske zglasil v lepi graščini v Planini. Moj revir je bil Debeli kamen ali Javornik. Že prvi teden sem dobil divjega lovca, ki je jemal brejo srno iz zanke. Puško je imel prislono ob staro debelo bukev. Vzel sem njegovo puško, jo del na ramo in zavpil: „Roke kvišku, če ne, bom streljal!“ Vrgel se je na tla in se splazil proti bukvi, kjer je prislono puško. Ko je opazil, da je ni, je zarjul in začel teči navzdol. Prestrelil sem mu levo roko. Obraz je imel namazan s sажami. Tekel sem za njim po krvavi sledi. Dohiteti ga nisem mogel. Brejo srno sem pa odnesel v gozdarjevo hišo na Javorniku. Še isto leto sem slišal, da je bogatega pivškega kmeta nekdo obstrelil v gozdu, ko je nabiral zdravilne rože. Kadar sem tistega kmeta srečal v Postojni, me je samo grdo pogledal in zaškrilpal z zobmi.

Drugega sem dobil čez dve leti. Pri Debelem kamnu je bilo, maja 1876. Na rami je nesel srnjaka, zvezanega. V desnici je držal puško. Narahlo je žvižgal, kakor da bi bil grajski ali zakoniti lovec. Šel je po lovski stezi. Počasi sem se mu priplazil za hrbet, mu bliskovito vzel puško iz rok in odskočil. Kriknil je, odvrnil srnjaka in skušal zbežati. „Streljal bom!“ sem zavpil. „Stoj, roke kvišku!“ Obstal je in počasi dvignil roki. „Srnjaka na rame in pet korakov boš šel pred menoj! Oj, Tine, krota ti nemarna, ne boš mi ubežal, ne! Bil sem osem let vojak, pa sem prenekaterega Laha položil, da ni mogel več stati.“ Gnal sem ga v gozdarsko hišo na Javornik. Ko se je umil, smo ga spoznali. Bil je dobro stoječ gostilničar iz Postojne. Lepo je moral plačati. Še lepše je sedel, čeprav je bil nemškutar in pol Slovenca.

Kadar je prišel lastnik knez Windischgrätz na lov, je s seboj vedno pripeljal prijatelje, kneze, prince in grofe. Takrat smo se sešli v planinskem gradu vsi stari in mladi

grajski čuvaji. Knez Windischgrätz je imel najrajši tiste stare lovce, ki so bili vojaki 12–14 let in so se udeležili italijanskih vojn v letih 1848/49 in 1859. To so bili slovenski lovski čuvaji, ki pa slovensko niso znali ne brati ne pisati. Nemško so pa znali samo govoriti. Kaj bi se učili brati in pisati, to je za gospode, ki sedijo v pisarnah! Plača je bila lepa in vsako leto še lovska obleka povrh. Knez je tudi obdaroval lovske čuvaje ob novem letu. »

Kdaj ste se pa oženili?« ga je vprašal Adolf Turšič.

»Ja, ja, smešno je bilo, kako so me hoteli oni planinski grajski višji lovci poročiti. V gradu je bila petindvajsetletna, zelo čedna sobarica. Sušljalo se je, da jo ima tako postrani grajski nadlovce, češki Nemec. Nekoč me pokliče v pisarno oskrbnik, tudi češki Nemec. „Sedite, Tone Mlakar,“ je rekel. Sedel sem in popil dva kozarčka domače slivovke.

„Niste še poročeni, Mlakar?“ me je lepo vprašal.

„Nisem, pač pa imam dekle v neki pivški vasi,“ sem odvrnil. „Kmečko dekle je. Pisati ne zna, zna le malo brati. Hodila je samo dve leti v šolo v Šentrupertu. Kuhati in šivati pa zna dobro. Še na kolovrat zna delati.“

„Ta ni zate,“ je resno odvrnil oskrbnik. „Zate bi bila sobarica Kristina. Je olikana, zna lepo pisati in brati po nemško.“

Debelo sem ga pogledal.

„Menda se gospod oskrbnik šali. Kakor je videti, je zadnje čase sobarica Kristina noseča.“

„Nič zato,“ je odvrnil oskrbnik. „Kristina ima že svoje pohištvo in denar. Še več bosta imela denarja. Ona bi bila še v službi pri graščini, vi pa v Javorniku. Lepo bi živela, vam rečem, Mlakar Tone.“

Jezen sem bil, da je kaj, da me ima oskrbnik za takega cepca in tepčka. „Gospod oskrbnik, stvar je takale, da me boste bolje poznali. Osem let sem bil vojak. Mlad sem

bil in zdrav. Kadar se mi je hotelo deklin v postelji, sem šel h kaki italijanski kmečki ženski. Nisem pa še nikoli ležal zraven noseče ženske. Kdor je oni Kristini napolnil trebuh, ta naj jo tudi vzame!“

Ko sem odšel iz oskrbnikove pisarne, je stala zunaj Kristina in se mi nasmihala. Širok plašč je zakrival njen okrogli trebušček, ki je bil vsak teden večji. Dvema poročenicima borceva sem povedal, kako so me ženili. Pritrdila sta mi: „Možakar si, Tone, da le nisi nasedel! Kako lep načrt so si zamislili. Ti bi se vsak dan pojal po javornških gozdovih, ona bi bila pa še lepo v gradu za podložek domišljavemu lovskemu mojstru in menda še kakemu drugemu. Ti bi jo videl samo ob nedeljah ali pa, kadar bi se onim gospodom zljubilo. Čimprej se poroči s svojim dekletom!“ Ja, še isto leto sem to tudi storil in z ženo živel skoraj petdeset let. Sedaj me oskrbuje sinova žena. Kristina pa je šla iz planinskega gradu, še preden je rodila, nekam v gornjo Avstrijo zopet na neki grad. Kadar smo se o njej pogovarjali lovski čuvaji, smo si rekli marsikaj. Višji grajski nadlovci in uradniki pa so mislili, da smo mi navadni lovski čuvaji cepci, da ne znamo misliti s svojo glavo. Poznal sem precej graščin, a slovenski človek ni bil za kaj višjega pri grajskih. Lovski čuvaj, kočijaž, sluga, sekač, tesač, oglar, voznik. Samo male težaške službe.

Pozimi smo krmili srnjad in jelenjad. Prvega jelena sem videl leta 1895, ko jih je iz Nemčije pripeljal lastnik snežniške graščine princ Schönburg-Waldenburg in jih spustil v ograjen prostor v Leskovi dolini. Koliko zankarjev sem prepodil! Nekateri so imeli puške. Večinoma pa so bili brez orožja, samo s sekiro na rami. Najbolj sem bil jezen, če sem v zanki dobil brejo srno. Takega zankarja bi pretepel, da bi štirinajst dni ležal v postelji. Leta 1888 sem dobil pri Debelem kamnu obešenca. V žepu je imel

listek, na katerem je pisalo: Trgovina je propadla. Žena se mi je na veliko vlačila in zapravljala. Ni važno, odkod sem. Otrok nimam. – V listnici je imel dvajset goldinarjev za pogreb.

Zadnje leto službovanja mi je v Javorniku nekdo streljal v hrbet. Vrgel sem se na tla in napel puško. Še sem videl, kako divji lovec teče med hojami po strmini dol proti Cerkniškemu jezeru.

Varčevala sva oba z ženo. Tako, da sem si v začetku tega stoletja kupil majhno kmetijo. Sinovi in hčere so šli po svetu, v Ameriko in na Dunaj, po službah.

»Ste dobili kakšno kolajno?« ga je vprašal Matija Strle.

»Bežita no, kaj bi z njo. Major – grof mi je skomandiral eno, ki pa ni nič nesla. Nekoč je pa prišel oni moj nekdanji major na lov. Povabil ga je knez Windischgrätz. Rad bi me videl. Vpričo kneza je dejal: 'Mlakar je bil moj zvesti, hrabri sluga. Ostal bi tistega junijskega dne leta 1866 pri Kustoci, da ni mene in mojega konja zvesto varoval on. Ni hotel v službo na moj grad na Tirolskem. Rekel je, da se bo držal samo domačih krajev.'

Potem mi je tisti major daroval dvajset goldinarjev. Oskrbniku pa je naročil, naj mi da iz grajske kleti deset steklenic dragega francoskega vina.

Kadar so bili lovi, je prišlo z gosti tudi precej ženskega sveta. Bile so povečini lepe mlade grajske in

mestne lepoticke. Nekatere so bile oblečene v moške zelene lovske obleke. Imele so puške dvocevke. Zvečer so pa začeli veseljačiti. Pili so, peli in plesali. Ej, gospoda je znala živeti, ob velikih lovih smo bili tudi lovski čuvaji in logarji deležni boljše hrane in pijače. Po taki krokariji so drugi dan spali do enajste ure ali še dlje.

Planinskemu knezu je bilo dolgo žal, da cesar Franc Jožef, kot lovski gost, ni ustrelil na Javorniku medveda. Preveč je deževalo tiste dni pa so šli medvedi na varno. Fanta, ne vem, če sta slišala, da še zdaj stoji v javorniškem gozdu smreka, pod katero je cesar jedel s knezom in z grajskimi lovci. Še sedaj se imenuje Cesarjeva smreka. Volka nisem ustrelil nobenega, pač pa sem štiri zgrešil. Tisti lovec Tonzel, ki se je vedno bahal, da je pri Kustoci leta 1848 govoril z maršalom Radeckim, je pa v svoji lovski službi ustrelil šest volkov in medveda.

Iz bližnje gostilne se je slišalo fantovsko petje.

»No, ko sem bil jaz mlad, smo prepevali stare fantovske pesmi. Še grajski kaplan je prepeval z nami. Udeleževal sem se samo lovske veselice. Drugih nisem obiskoval. Vesta, fanta, če je človek toliko let v gozdu, ne čuti potrebe po mestu, sejmi in vaških gostilnah. Stoinstokrat me je napravl dež, ploha, sneg. Bolan nisem bil nikoli. Tudi pri zdravniku nisem bil. Samo zad-

njih nekaj let me noge v gozd ne morejo nesti več. Večina mojih znancev – lovskih čuvajev je že pomrla. Kržič iz Nadleska in stari Martinčič pa jaz smo menda še od starih lovcev. Pozimi sedim pri peči in pripovedujem vnukom, poleti pa hodim po okolici ali pa sedim pod hruško in berem stare knjige o lovu in vojskah.

Nekoč sem spremljal princa na lov v pohorske gozdove. Tam pa v vsaki grapi žubori studenec. Samo jelenov je bilo manj kakor v javorniških gozdovih. Vesta, fanta, pred šestdesetimi leti je bilo več bukovine po javorniških gozdovih kakor sedaj. Do leta 1890 sta imela jelov in smrekov les nizko ceno, bukovine žaganice in oglje pa visoko. Čutim, da bom kmalu odšel s tega lepega sveta. Moj ded jih je imel devetdeset, ko je umrl. Verjel je še v coprnice. Vojak ni bil, ker je šepal na levo nogo. Eno željo pa imam: da bi mi takrat, ko me bodo ponesli na škripljsko pokopališče, stari lovci v slovo zapeli tisto lepo kmečko fantovsko pesem Ko psi zalajajo po celi vas na glas,« je sklenil stari upokojeni čuvaj Mlakarjev Tone.

Ono leto smo ga pospremili na škripljsko pokopališče. Dočakal je 97 let. Dež nas je dodobra namočil. »Moker bo šel v nebesa,« so govorile verne stare ženice.

Konec

Po lovskem svetu

Himalajske skalne kokoši

S poti po Himalaji – nadaljevanje in konec

Janez Gregori

Če hočeš spoznati Nepal čim bolj nepristransko, je najbolje, da svoje evropsko oko enostavno zatisneš in sprejemaš tamkajšnje življenje tako, kot je, s precej drugačnimi ustaljenimi merili, kakor veljajo pri nas. Spoznaš tamkajšnje preprosto in pošteno življenje, ki mineva v delu kot tudi v prešernih in dolgotrajnih praznovanjih, v čast številnih božanstev, ki bedijo nad vsakdanjim življenjem.

Tako kot v Indiji je tudi v Nepal govedo sveta žival, ki je ni dovoljeno ubiti in jesti. V izjemnih primerih pa tudi druge živali dosežejo višji pomen, nekatere se lahko nenadoma povzpnejo celo do svetosti! To se je zgodilo tudi našim vsakodnevnim obiskovalkam, himalajskim skalnim kokošim.

Življenje v baznem taboru je potekalo mirno, oči alpinistov so bile neprestano uprte v pobočja Makaluja, skupine so prihajale in odhajale v višinske tabore. Za spremembo je poskrbel sneg, ki nam

ni prizanašal in je zapadel kar večkrat, kar je bilo nenavadno za tisti letni čas.

Dan se je začel ustaljeno kot po receptu. Komaj se je začelo daniti, že so se na pobočju nad taborom začele oglašati posamezne himalajske skalne kokoši. Sledil je kratek premor, nakar se je cela jata z vsemi odprtimi registri spustila navzdol, preletela tabor, rahlo zakročila in pristala nedaleč od naših šotorov. Kmalu po budnici se je v šotor stegnila temna roka kuharskega pomočnika Sarkia, s palcem v skodelici čaja. Zunaj pa je bilo slišati lastnika palca, ki je ob tem zvonko pozdravil: »Morning Saab!«

Himalajske skalne kokoši so podobne našim kotornam, vendar ima njihovo perje več belih tonov. Tudi nimajo svetlega grla s temnim robom, kakor ga imajo kotorne, ampak skoraj črn podbradek kakor ga ima naš gozdni jereb. So precej večje, mogoče le malo manj-

še od fazana. Živijo nad drevesno mejo in se tudi v snegu ne pomaknejo niže, pač pa le do prvega bolj sončnega ovinka. Kadar je zapadel sneg, so se držale ob velikih granitnih balvanih, kjer je ob robu sneg kmalu zginil in so tako prišle do raznih rastlin, ki so njihova hrana. Včasih so se podale peš čez zasnežena pobočja. Takrat jih je bilo zanimivo gledati, kako so se spuščale navzdol in pri tem občasno zavirale z repom, ki so ga razširjenega pritiskale navzdol, da se je zarezal v sneg.

Himalajske skalne kokoši so zelo hitre letalke, vendar se nerade dvignejo v zrak. Pred počasnim zasledovalcem raje bežijo po tleh in se pri tem oglašajo, kakor da bi se menile med seboj, kaj jim je storiti. Če sem jih zasledoval po pobočju navzgor, so pripešale prav do zgornjega roba morene nad taborom, od koder se že odpira pogled na Mt. Everest. Tedaj so se vse, kot na znak, bliskovito dvignile in se glasno kričec v hitrem letu spustile navzdol ob pobočju in nekaj sto metrov stran ob vznožju spet pristale.

V kiti, ki se je zadrževala ob baznem taboru, jih je bilo več kot 30. Že kmalu po našem prihodu sem naredil načrt, kako bi katero ustrelil in jo prepiral za muzejsko zbirko, meso bi pa bilo dobrodošla poslastica. Nisem še utegnil nikomur povedati svojega namena, ko je kuhar Pemba že bral moje misli. Prišel je k meni in mi naravnost povedal, da so to svete kokoši in naj mi ne hodi na misel, da bi katero ustrelil. Zakaj v tem primeru bi nas utegnili zadeti nesreča, kakor zveznega oficirja francoske odprave na Makalu, ki je ustrelil himalajsko skalno kokoš in zato umrl! Res je umrl, zaradi pljučnice.

Povedati moram, da je bil naš kuhar Pemba, poleg posvetnega udejstvovanja kot gorski nosač, tudi lama, kot tamkajšnji budisti imenujejo svojega svečenika. Zato se

Himalajske skalne kokoši ali tudi »svete kokoši«

Foto J. Gregori

je moral odreči določenim posvetnim radostim in vse življenje ostati samski. Spraševal sem ga, zakaj so te kokoši svete, a mi ni vedel odgovoriti nič določenega, zagotovo je vedel le, da so svete in kot take nedotakljive.

Preostalo mi ni drugega, kakor da sem se nad kokoši spravil s teleobjektivom. Bolje nekaj kot nič. Recept za fotografiranje na višini 5000 m je takle: Ko se jim približaš, se kita oddalji od tebe le na potrebno razdaljo. Ni ti treba nič drugega, kakor da se z globokimi vdihom skušaš pošteno nadihati, nato pa kar se da hitro stečeš za njimi. Na tleh si hitrejši od njih, zato jih dohitevaš in se jim precej približaš, tedaj se sunkovito ustaviš in če imaš srečo, narediš posnetek ali dva. Tvoj kar se da hiter tek traja samo do deset korakov oziroma skokov. Če pa jih narediš več, moraš v trenutku, ko naj bi pritiskal na sprožilo fotoaparata, z vsemi silami streči pljučem, da dobijo zadosti zraka in ti misel na fotografiranje začasno zgine iz glave. Kaj pa mislite, v višini 5000 m je zrak že zelo redek! Podobno naskakovanje se nadaljuje do tedaj, ko kokoši pridejo do vrha več kakor 100 metrov visokega pobočja, oglašajo se vse bolj razburjeno in se v hipu kričoč dvignejo in zletijo nazaj do vznožja. Če ti ostane še kaj moči in volje do fotografiranja, sestopiš za njimi in ves postopek začneš znova. Ko je v baznem taboru zadnjič zapadel sneg in je v shrambi že pošteno »kukavica pela«, je prišel k meni Pemba in na njegovem smejem se obrazu je bilo opaziti očitno zadrego. Rekel mi je, če bom ustrelil kakšno kokoš. Presečen sem ga vprašal, od kod nenadoma taka sprememba, da me poziva, naj streljam na nič manj kot svete kure. V zadregi mi je odgovoril: »Sedaj smo pa Šerpe in Sabi lačni!«

Vendar s kokošmi ni bilo nič. Ves dan Pembovega omehčanja je pa-

Makalu (8475 m) v Himalaji, ki smo ga naskakovali leta 1972. Njegov vrh je 6. okt. 1975 osvojila VI. jug. alp. himalajska odprava Foto J. Gregori

dal sneg, naslednje jutro pa smo odrinili nazaj proti dolini, kjer smo po petih dneh hoje prišli do prvih hiš in kuhanega riža.

O POBIJANJU PTIC V EVROPI

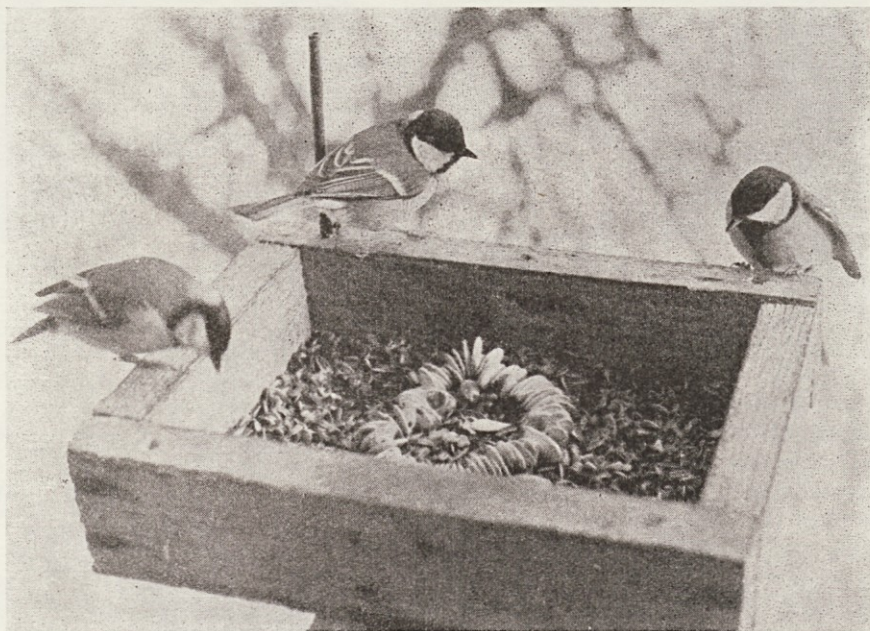
Komisija evropske skupnosti (EG-Kommission) v Bruslju je zbrala statistične podatke o pobijanju ptic v Evropi. Iz poročila je razvidno, da je najuspešnejša Italija z letnim umorom okoli 200 (dvesto) milijonov ptičev, od tega okoli 80 milijonov ptičev. Na drugem mestu je Francija z ulovom 30–40 milijonov, sledi Belgija z 10–20 milijoni pobitih ptic na leto.

V Italiji so v letu 1974 izstrelili na škranjčke, drozge, ščinkavce, strnadarje, kobilarje, taščice itd. za 10,5 milijarde! novih dinarjev nabojev. Toda največ ptic ulovijo, kot je

znano, z nastavljanjem več kilometrov dolgih mrež, limanic itd.

To početje razburja mnoge Evropejce. Tako je prišlo npr. v bavarskem deželnem zboru do kritičnih razprav. Zahtevajo, da se prepove uvoz ptičjega mesa iz Italije in prevoz pobitih ptic čez ozemlje Zvezne republike Nemčije. Ptičje meso kupujejo po svetu predvsem za predelavo v slastne paštete, katere naročajo specializirani gostinski lokali za sladokusce.

Predvsem pa raste ogorčenje med prijatelji ptic ob dejstvu, da uničujejo italijanski lovci ptice-pevke sedaj že tudi izven Italije. V Berlinu ustanovljeni Komite za borbo proti pobijanju ptic (Komitee gegen den Vogelmord) poroča, da naj bi bilo v bližini Zagreba eno največjih ornitološko zaščiteneh področij Evrope – ogromno odpočivališče za ptice selivke – oddano italijanskim lovcem v zakup. Letna zakup-

Slika ni iz Italije!

Foto J. Bogataj

nina da je 119 000 novih dinarjev. Tamkajšnje društvo za zaščito ptic pevk poroča, da je sedaj to področje mrtvo. Italijanska lovska društva in tovarnarji naj bi imeli v zakupu tudi važnejše predele ob jugoslovanski jadranski obali in na otokih, kjer gnezdijo ptice selivke in tam po mili volji pobijajo vse živo.

Ptičja opazovalnica (Vogelwarte) v Radolfzellu na Bodenskem jezeru resno svari pred posledicami pobijanja ptic. Ko je Italija po triletnem premoru leta 1970 ponovno dovolila lovljenje ptic, se je že po dveh letih pri štirinajstih ptičjih vrstah njihova številčnost zmanjšala za polovico, v naslednjih štirih pa celo za dve tretjini.

Pred kratkim je institut »Max Planck« v Münchnu opozoril, da se je po letu 1970 številčnost ptic pevk zmanjšala za polovico. Opozarjajo, da bodo naši gozdovi kmalu brez pevcev. Pesimisti že govore o »nemih« pomladih, ptičje petje bo utihnilo – za vedno!

Posledice uničevanja ptic so daljnosežne in katastrofalne. Človek nepopravljivo uničuje svoje okolje. Prvi je znanstveno utemeljeno opozoril na potrebo po zaščiti ptičjega sveta H. F. v. Berlepsch že pred desetletji. Po Evropi je več dobro organiziranih ptičjih opazovalnic, organizirana je služba za ohranjanje življenjskega prostora pticam. Toda vsi stoje brezmočno ob

početju ptičjih lovcev in brezvestnih trgovcev v nekaterih deželah, katerim je pač lahek zaslužek in užitek edini cilj.

Aleksander Pajtler

Opomba:

Naše uredništvo je Zavod za varstvo narave SR Hrvatske v Zagrebu seznanilo z vsebino tega članka iz Nemčije in zaprosilo, naj nam sporoči, če je navedeno resnica. Na naše vprašanje nismo dobili odgovora.

»SRNJAD NAJ STRADA!«

Na Bavarskem je prišlo pred kratkim do kritičnih razprav zaradi srnjadi. Vzrok: V Grzimekovem časopisu »Das Tier« (Žival) je bil objavljen članek s tezo: bolj krmiš srnjad, slabše ji gre! Tezo zagovarjajo z dejstvom, da je gostota naseljenosti srnjadi neposredno odvisna od količine in kakovosti paše v revirju. Krmljenje, zlasti v zimskih mesecih, pomaga tudi slabšim živalim, da prežive. S tem se umetno veča stalež in pa seveda tudi gostota naseljenosti. Pri srnjadi to nujno vodi do zmanjšanja poprečne teže in slabše razvitosti. Zahteva naravoslovcev-zoologov, tako članek, je na prvi pogled nehumana in kruta, toda zagotavlja uspeh. Takole se glasi: Postrelite več kakor polovico srnjadi, ostanek pa krmite od hladnih jesenskih dni pa

v mokre pomladanske mesece, se pravi v času, ko živali potrebujejo posebno veliko hrane. Škoda od srnjadi v gozdu bo tako zmanjšana na minimum, kmečki posevki ne bodo več ogroženi, lovce pa bodo veselili krepki srnjaki z lepim rogovjem. Toda, nadaljuje časopis, po naših lovskih predpisih je obvezno dandanes krmiti tudi tam, kjer bi celo lovci raje prepustili selekcijo naravi.

Bavarsko deželno lovsko društvo se z izvajanjem v omenjenem sestavku nikakor ne strinja. Po mnenju njihovega predstavnika bi bili v primeru, da se prepusti reguliranje staleža naravi sami, lovci odveč. Lovec hoče velik stalež, lovec hoče streljati! Brez krmljenja bi razne bolezni uničile ne samo srnjad, ampak divjad nasploh. Razume se, tako predstavnik lovcev, ukrepa društvo tudi proti »grešnikom«, ki krmijo srnjad skozi vse leto, da bi jim ja čimveč srnjadi prišlo pred cev. Sicer pa lovci skrbе v splošnem za predpisani stalež.

Tudi ministrstvo za kmetijstvo se z omenjenimi »tezami« ne strinja. Po izjavah njihovega predstavnika iščejo »zlato sredino«. Poleg zimskega krmljenja naj bi tudi z izboljšanjem paše za srnjad zmanjšali škodo zaradi objedanja. Po mnenju predstavnika ministrstva bi zmanjšanje staleža srnjadi pomenilo osiromašenje živalskega sveta.

Pisarna nacionalnega parka Bavarski les, ki se tudi ukvarja s problemom srnjadi, pa ugotavlja, da drastična omejitev krmljenja srnjadi ne bi bila napačna. So mnenja, da se je paša srnjadi v zadnjem času v vsakem pogledu izboljšala. Izkušnje kažejo, da tudi brez krmljenja stalež bistveno ne upade.

Zaradi vedno večjega staleža srnjadi zakonodajalci baje že pripravljajo spremembe zakona o krmljenju. Na področjih s prevelikim staležem naj se krmljenje sploh prepove.

Aleksander Pajtler

Lovski oprtnik

Lovska pravičnost na kocki

Tragika pogonov in brakad na divje prašiče v januarju in celo februarju se žal nadaljuje in ni konca ne kraja žalostnih rezultatov masakra brejih svinj. Preden se kdo iz lovskih vrst takemu početju upre in v Lovcu zagrmí, je zima mimo in spet je vse po starem. Čez leto se optimizem poraja upanje, da je minula zima dala dovolj »gradiva« za razmišljanje, a zaman.

Kje le tičijo lovski etiki samozvanci? Pri racah in drugem drobižu imajo navadno prepolna usta lepih besed. Nerazumljivo in nezaslišano je, da se moramo neizobraženi, preprosti ljudje zatekati k našemu glasilu in v njem ostro protestirati proti takšnemu tolmačenju varstva narave in gojitve njene divjadi! Katerega pravega lovca, ki ljubi naravo in spoštuje divjad, ne boli srce, ko pri iztrebljanju uplenjene svinje vidi nebolgljene žive mladičke v maternici, katerih srce še utriplje in jim še trzajo mišice. A zaman so rasli v materinem telesu, kajti njihova mati je mrtva in umreti bodo morala čez nekaj trenutkov tudi ta še nerojena bitja. Vem, da si bo prenekateri skušal potolažiti vest z izgovorom, saj so srne v jeseni, ko jih streljamo, že tudi breje. Toda, tovariši, plod v njih še ni tako razvit, da bi lahko zbujal grozo v duši uplenitelja! Lovci ne bi smeli nikdar preko načel lovske etike, pravičnosti in časti! Do divjih prašičev bi morali biti lovci enako poštene

in pravični kakor do druge divjadi! Če divje svinje lahko streljamo januarja in celo februarja zakaj ne bi smeli tudi srn in zajkelj? Kajne, uprlo bi se nam, če bi iz njih vleкли že kosmate mladiče!

Če je kje prašičev preveč, kakor se nekateri izgovarjajo in zagovarjajo, naj jih lovijo takrat, ko je čas za lov. To pa je od avgusta do januarja. In lovcev je tudi dovolj, preveč! Skoraj vsi imamo ustrezno orožje. Kaj še hočemo! Če ti stoji Diana ob strani in ti poleti pride pred cev svinja z mladiči, ni težko izbrati. Tarča naj bo v vsakem primeru mladič. Vodeče svinje ne! To načelo in ta sklep smo dolžni spoštovati in izvajati vsi slovenski lovci! In na brakadah ne pomerimo na največjega v krdelu, ta je skoraj gotovo vodeča svinja ali celo svinja vodnica! Edino v času bukanja so pri krdelu močni merjasci, sicer je pa njihovo življenje samotarsko.

Občni zbor Lovske zveze Slovenije je januarja 1973 v Kopru sprejel več razveseljivih sklepov, med njimi tudi, **da je lovna doba na divje prašiče od 15. julija do 31. januarja.** Potem pa pika! Toda našli so se nezadovoljneži, ki so morali ta sklep spremeniti. Upravni odbor LZS je januarja 1975 **podaljšal lovno dobo na divje prašiče do 15. februarja in pod določenim pogojem dovolil odstrel mladičev in lanščakov na zalazu in čakanju vse leto.** To olajšavo pa nekatere lovske organizacije izrabljajo in ne upoštevajo dopolnila tega sklepa, ki pravi, **da je lov na mladiče in lanščake dovoljen le, če se lovske organizacije, tj. lovske družine, dogovorijo, da bodo tak lov izvajale. Ena sama lovska družina torej ni upravičena, da dovoli lov v svojem lovišču na mladiče in lanščake od 15. 2. do 15. 7.** Upravni odbor je sprejel tak sklep vsekakor zato, ker divji prašiči niso divjad samo enega lovišča, ampak dveh, treh ali celo več lovišč. Skratka, populacija te divjadi živi na območju vsaj 10 000 ha. Z istimi prašiči gospodarita torej dve, tri ali več družin. **Zato ena sama lovska družina brez dogovora s sosednjimi družinami**

Veselin Vujadinovič z uplenjeno medvedko

oziroma brez dogovora z družinami v gojitvenem območju ne more izvajati nikakršnega lova na divje prašiče v času od 15. 2. do 15. 7. Razveseljivo je, da večina lovskih družin v tem času lova na to divjad ne dovoli. Najdejo se pa nečastne izjeme, ki na vsa usta zahtevajo mrharjenje tudi v tem času, na klobuku ali prsih pa nosijo celo modro značko varstva narave – Gorske straže!

Omenjeni sklep Lovske zveze Slovenije nismo dolžni samo spoštovati, ampak tudi izvajati. Pod disciplinsko odgovornostjo! Vsi izgovori o škodi na poljih ne upravičujejo lovsko nečastnih in krivičnih strellov!!

Kmetu je škoda seveda treba plačati. Lovska družina, ki umno gospodari, lahko dobi iz lovišča toliko, da škodo plača. Če pa ne, smo pač lovci dolžni seči v lastni žep. Saj tako poceni, kakor lovimo mi, ne lovijo skoraj nikjer!

Na vidiku je nov lovski zakon. Osnutek so premlevali in ga še premlevajo zlasti lovci, kmetovalci, gozdarji

oziroma njihove organizacije na vseh nivojih. Radovedni smo že, kakšna bo bera. Vsekakor si želimo, da bi končno tudi lovski zakon divjemu prašiču priznal ustrezen lovopust in uzakonil etična lovska načela, ki se nanašajo na to divjad.

A. D.

Medvedja družina pri Črnomlju

V soboto, 22. novembra 1975, se je zbralo nekaj lovcev LD Loka na družabni lov v nižinskem revirju v okolici Črnomlja. V tem predelu sta bila namreč na zadnjem skupnem lovu pred pol meseca uplenjena dva jelena. Po sledovih sodeč pa bi se tukaj dalo še kaj več položiti na dlako.

Prvi tihi pogon je bil kmalu pri kraju in nekaj lovcev se je že gredo pri ognju, ko je nenadoma nekaj završalo v grmovju. Trije ali štirje lovci so komaj utegnili skočiti na stojišča, ko pridirja kar po čistini zorenskih košenec

Odmor na brakadi, LD Vodice

Foto VI. Pleničar

medvedka s tremi odraslimi lanskimi mladiči.

Odlično pomerjeni strel Veselina Vujadinoviča, člana LD Loka, je medvedko zrušil na mestu. Streljal je z risanico, kal. 7,65 R, s kroglo Brenneke TIG – 11,5 g. Krogla je vstopila v spodnji del vratu in eksplodirala v prsnem košu. Medvedka je tehtala 140 kg in je bila trofejno ocenjena na 210 točk, po starosti pa na okoli 7 let. Na belokranjskem območju so se medvedi dokaj razmnožili tudi v nižinskih predelih. Že nekaj let se vse bolj opušča paša goveje živine po gozdovih in košenicah, kar je vzrok, da so se nekateri predeli gozdov spremenili v pravo goščavo in s tem v raj divjadi, katere pa niso veseli kmetje. Po njivah so predvsem ob zorenju koruze poleg sledov parkljaste divjadi tudi odtisi medvedjih šap. Zato so pritožbe kmetov o škodi vsako leto številnejše.

Franc Klevišar

Pripomba:

Opisani primer je tipičen lovsko nepravilni odstrel velike divjadi. Pri divjadi vseh vrst materino vodstvo mladičev, dokler socialno še niso zreli, ni pomembno samo z vidika njihovega prehranjevanja in varstva. Mladiče izguba matere tudi psihično prizadene in močno negativno vpliva na njihov nadaljnji razvoj. Zato je odstrel vodečih samic divjih živali, v tem primeru medvedke, globoko v nasprotju z našo lovsko etiko.

Vprašanje je tudi, po kakšnih kriterijih so uplenitelji in tovariši mladiče ocenili za »lanske in odrasle«. Končno še to, da tekočo divjad s kroglo navadno zgrešimo ali pa zastrelimo. Izjeme samo potrjujejo pravilo! Kljub temu, da upleniteljevih strelskih sposobnosti ne podcenjujemo, pa odstrel te medvedke ni v čast njemu niti ne Lovski družini Loka pri Črnomlju!

Blaž Krže, ing. gozd.

Premešana tatova

Na zadnjem pogonu v Dražgošah, jeseni 1975, je stari lovec Filip Gartner pripovedoval nenavadno zgodbo o dveh tatovih na Jelovici.

Na obširni gozdni planoti Jelovici delajo vse leto, posebno v poletnem času, številni gozdni delavci, večinoma iz naših južnih republik. V zadnjih dveh letih so bili velikokrat na moč presenečeni, ker je zdaj temu zdaj onemu na skrivnostni način izginila hrana iz nahrbtnika. Šele ko so se spravljali malicat, so ugotavljali, da je bil pogosto kak nahrbtnik prazen, izropan.

Nihče ni znal pojasniti, zakaj in kako izginjajo malice. Sprva so delavci sumili gobarje, potem so menili, da je na Jelovici kak skrivač ali potepuh, potem so spet dolžili lisico, saj je bil kak nahrbtnik včasih prav grdo razcefran. Začeli so bolj skrbno skrivati nahrbtnike v grmovje in nekaj dni je bil

mir. Toda skupina delavcev ni vedela, da je bil prav tiste dni enako skrivnostno izprazen nahrbtnik nekemu delavcu čisto na drugem koncu Jelovice. Čez čas so vsepovsod po širni Jelovici izginjale malice iz nahrbtnikov, zdaj tu, zdaj tam, od Bohinja do Selške doline. Delavci so začutili svojo nemoč in nekatere je naravnost prevzemal strah. Obudili so se spomini na pripovedke o škrtih in duhovih. Še bolj skrbno so skrivali nahrbtnike, a vse ni veliko pomagalo, niti če so jih založili z lubjem. Izkušnje so jih naučile, da je bil nahrbtnik varen samo pod pločevino ali v baraki, ki pa ni bila vedno v bližini.

Vse to se je ponavljalo nekaj let, preden so ugotovili pravega krivca.

Nekoč je neki domačin iz Selc šel na delo v Jelovico in namesto mesnih jedi vzel s seboj surovo maslo, ker je imel dieto. Ko je po nekajurnem delu postal pošteno lačen, je stopil po nahrbtnik. A glej ga spaka! Nahrbtnik je bil odvezan in poleg njega odvit papir, v katerem je bilo prej maslo, sedaj pa sredi na njem velik ptičji »drek«. Tedaj se je delavcu na mah posvetilo, kdo krade malice po Jelovici. Spomnil se je, da je velikokrat prej in tudi to jutro videl v zraku par krokarjev. Komu bi padlo na pamet, da sta bila ta dva krokarja tatova malic! Nekoč so krokarja celo zalotili pri tem opraviilu. Najprej je priletel eden, opazoval okolico in se prihuljeno spustil na nahrbtnik. Potem je priletel še drugi. Svoj posel sta hitro in strokovno opravila ter tiho odletela.

Ko so delavci vedeli, s kom imajo opravka, tudi ni bilo več težko preprečiti nadaljnje kraje malic. Gozdni delavci na Jelovici imajo zdaj mir. Toda na Jelovico hodijo še drugi ljudje, ki o premetenosti krokarjev še nič ne vedo in še vedno kdaj komu zmanjka malica.

»Krokar je pri nas izključno gorska ptica, predvsem v Alpah; v nižine prihaja le pozimi« – beremo v knjigi Ptice Slovenije. Glede na to, da je ta redka ptica pri nas popolnoma zaščitena, se njena številčnost počasi veča.

To potrjuje dejstvo, da je krokar že več let gost tudi v lovišču LD Selca, kjer ga poprej nismo videvali. Opažamo ga ne samo pozimi, temveč tudi poleti, kar pomeni, da pri nas gnezdi, česar smo lovci in drugi ljubitelji narave zelo veseli.

Stane Bajt

Kdo je markiral srno?

Januarski Lovec je poročal, da so konec oktobra 1975 v lovišču LD Ljutomer uplenili srno z medeninasto markico na desnem uhlju. Kdo jo je markiral, ni bilo znano.

Na vest v našem glasilu se je oglasil Franc Rožman, član LD Videm ob Ščavnici, bivajoč v Berkovcu 22. Leta 1972 je njegov sin Boris vzel srnico nekemu nelovcu v Seliščih in jo odnesel na svoj dom. Ko se je srnica začela potepati, ji je Boris pripel markico, ki mu jo je dal uslužbenec Kmet. zadruga Križevci.

Srna je bila torej uplenjena ca. 12 km od kraja markiranja.

K. B.

Jubilanti

Evgen Sila – osemdesetletnik

Rojen je bil 20. 12. 1895 v Rodiku pri Kozini. Takoj po maturi na realki v Gorici je moral obleči vojaško suknjo, kajti bila je prva svetovna vojna. Ob razpadu Avstrije se je na ruskem bojišču priključil jugoslovanskim prostovolcem in takoj po vrnitvi v domovino stopil med borca za našo severno mejo. Med obema vojnoma je bil uradnik na Železniški direkciji v Ljubljani. Po prihodu okupatorjev se je vključil v delo OF, jeseni leta 1943 pa so ga Nemci odpeljali v Dachau,

Evgen Sila

Alojz Župančič

Adelbert Dolanc

Janez Čuček

kjer je dočakal osvoboditev. Telesno izčrpan, a trdne volje in poln vere v bodočnost se je vrnil in se udeleževal akcij pri obnovi domovine.

Že pred zadnjo vojno, zlasti pa po njej, se je Sila udeleževal v lovski in planinski organizaciji. Bil je tudi soustanovitelj alpinističnega kluba Skala, nekaj let tajnik Slovenskega lovskega društva in tudi Slovenskega planinskega društva. V povojni lovski organizaciji je deloval na vseh ravneh, v lovskih družinah, v okrajnih lovskih zvezah Kamnik in Ljubljana ter v Republiški lovski zvezi Slovenije, v kateri je bil več let tudi član njenega UO. Bil je lovski predavatelj, izpraševalec na lovskih izpitih in mentor mnogim mladim lovcem. Predvsem pa je povsod vplival in pomagal s svojimi dragocenimi izkušnjami, dobrim zgledom in lovsko pravičnostjo.

Čeprav je v življenju skusil veliko težkega, je ostal čil in vedrega duha. Odlikuje pa ga predvsem njegova skromnost. Aktivno deluje v LD Tuhinj in LD Mengeš od njune ustanovitve. Še sedaj, pri 80 letih, disciplinirano izvršuje vse zaupane mu naloge in z občudovanja vredno vztrajnostjo prenaša napore, ki jih terjata delo in lov.

LZS ga je odlikovala z znakom in redom za lovske zasluge II. stopnje.

Dragi, spoštovani lovski veterani Evgen, še veliko let zdravja, zadovoljstva in lovski – dober pogled!

LD Mengeš, LD Tuhinj, ZLD Ljubljana, LZ Slovenije

Jože Vehovec st. je 27. 2. letos dopolnil 75 let življenja. Je eden izmed prvih članov LD Kresnice in bil njen večkratni funkcionar. Čeprav že v letih in ne več povsem zdrav, se živo zanima za vsa dogajanja v LD in se po svojih močeh udeležuje lovskih akcij. S svojimi strokovnimi nasveti je veliko pomagal pri gradnji lovskih objektov.

Ob življenjskem jubileju mu iskreno čestitamo in želimo, da bi še dolgo ostal med nami, kot lovec in svetovalec.

LD Kresnice – H. R.

Alojz Župančič je 13. 7. 1975 dočakal svojih 80 let. Rojen je bil v Šmartnem pri Litiji, pozneje pa je živel v Kranju kot trgovec in šofer. Bil je borec za severno mejo in je lovec od leta 1920.

V NOB je začel sodelovati leta 1942, pozneje pa je vstopil v NOV. Prejel je več odlikovanj in postal rezervni oficir. Po vojni se je preselil v Brda.

Bil je pobudnik za gradnjo lovske kočice na Sabotinu in je za uresničitev tega cilja delal prostovoljno mnogo ur. V LD je imel več funkcij, sedaj je častni član.

Kot izkušenega lovca smo ga še posebno z zanimanjem poslušali, ko je govoril o veliki divjadi, o kateri smo Brici malo vedeli. Hvaležni smo mu za vse, kar je naredil v lovišču in LD. Za svoje vsestransko udejstvovanje v lovstvu je prejel priznanje LD Sabotin in ZLD Gorica ter znak za lovske zasluge LZS.

Spoštovanemu jubilarantu in razgledanemu lovcu sicer nekoliko pozno, a zato prav tako iskreno čestitamo k njegovemu življenjskemu prazniku.

LD Sabotin – Kojsko

Adelbert Dolanc je 28. decembra 1975 praznoval svojo 70-letnico rojstva. Že v rani mladosti je bil nagnjen k naravi in lovu, a želja, biti lovec, se mu je izpolnila šele z zmago NOB, v kateri je tudi on sodeloval. Skupaj s svojimi vrstniki in predvojnimi lovci, ki so želeli v lovske vrste, je leta 1946 ustanovil LD Dobovec. Kot njen prvi in kasneje večletni predsednik je zavzeto deloval za njeno krepitev. Za svojo prizadevnost v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za zasluge.

Jubilant je bil delaven tudi v družbenopolitičnih organizacijah in krajevnem l. odboru Dobovec.

Ob njegovem življenjskem jubileju mu želimo, da bi čimprej okreval in še velikokrat stopal zdrav in čil po lovskih stezah Lontovža in Kuma, užival lepoto in mir naših gozdov ter sproščeno preživel med nami še veliko let.

LD Dobovec

Janez Čuček, mali kmet iz Voličine, je oktobra 1975 slavil svojo 80-letnico. Pred vojno se ni mogel včlaniti v lovsko društvo, ker ni imel za to potrebnih sredstev. Iz-

haja iz lovske družine in v vsej svoji mladosti je sodeloval na lovih kot gonjač in kasneje kot pomočnik na lovskih prireditvah, zato se je takoj po osvoboditvi včlanil v našo LD. Aktivno se je udeleževal vseh naših delovnih akcij in lovov do lanskega leta, ko mu je bolezen to za krajši čas preprečila. Toda že je okreval in zopet je med nami. Veliko let je bil starešino naše LD. Veliko truda je namenil za razvoj in napredek lovske družine ter lovišča, Kot poštenjaka in lovca ga cenimo in spoštujemo. Našemu jubilarantu želimo še mnogo zdravih let in lovski – dober pogled!

Lovci LD Voličina

Lovska organizacija

Dekanski lovci ob dnevu JLA

Vsako leto ob dnevu JLA – 22. dec. – širom po naši domovini ljudje prirejajo svojim vojakom sprejeme in druge slovesnosti. Naša armada se je rodila iz ljudstva, je ljudska in bo takšna ostala. To spoznanje je še posebej prisotno v obmejnih krajih naše domovine. Posebno tesna povezanost je med našimi ljud-

Tovariško srečanje LD Dekani in drugih z graničarji ob dnevu JLA 1975 Foto F. Skok

mi in čuvarji naše državne meje — graničarji.

LD Dekani ima večji del lovišča ob jugoslovansko-italijanski meji, od Škofij pa vse do Socerba (grad Socerb nad Trstom). Zato se dekanški lovci na lovskih pohodih pogosto srečujejo z našimi graničarji. Srečanja so prerasla v prijateljstvo in sodelovanje, tako pri delovnih akcijah kakor tudi pri varovanju naših meja. Sicer pa graničarji radi pomagajo prebivalstvu tamkajšnjih obmejnih vasi pri raznih delih, za kar so jim ljudje iskreno hvaležni. Vojaki pa se tudi zavedajo, kako važen člen je civilno prebivalstvo, še posebno pa lovci, v teritorialni obrambi. Kolikor je lovcev, toliko je izurjenih strelcev, zanesljivih izvidnikov in nepogrešljivih vodičev. Lovci poznajo vsako ped svojega lovišča in se bodo prvi znašli, če bo treba koncept splošne ljudske obrambe prenesti iz teorije v prakso.

Dekanski lovci so zato v jubilejnem letu 1975 skupaj s krajevno skupnostjo in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami priredili v Ospu na predvečer dneva JLA za svoje graničarje pristrčno slovesnost. Poleg vaškega tria in slavnostnega govornika je nastopil tudi pevski

zbor LD Dekani, ki je požel vse priznanje poslušalcev — graničarjev in drugega občinstva. Na programu so bile narodne, lovske in borbene pesmi.

Po kulturnem programu je bilo tovariško srečanje predstavnikov KS, družbenopolitičnih organizacij, društev, LD in graničarjev ter skromna pogostitev. Na jedilnem listu je bila srna v omaki, darilo LD Dekani, in »pasulj«. Lovci so si izbrali »pasulj«, graničarji in drugi pa srno v omaki. V prijetnem razgovoru, šalah in sproščenem prepevanju je minil prijetni večer.

Sklepna misel vseh prisotnih je bila: prizadevati si za še boljše in trdnjše medsebojno povezanost.

Franc Skok

Izredni občni zbor LD Kobarid

Dne 28. 11. 1975 se je Lovska družina Kobarid sestala na izrednem občnem zboru. Namen zbora je bil uskladiti pravila LD Kobarid z novim zakonom o društvih. Beseda je tekla o novem načinu delovanja lovskih druščin. Poudarek je bil predvsem na izboljšanju sodelovanja

LD s SZDL in samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter na doslednejšem uveljavljanju našega samoupravnega sistema na delegatskih osnovah.

Delovanje LD mora biti javno, zato bo treba v bodoče vabiti na seje zainteresirane organizacije in posameznike. Lovska družina naj na zborih občanov ali sestankih Socialistične zveze v krajevni skupnosti priložnostno poroča o svojem delovanju. Predvsem naj bi poročala o povzročni škodi na kmetijskih pridelkih, o odškodnini za škodo in o ukrepih, ki bi se jih morali skupno lotiti, da bi škodo omejili.

V bodoče bo LD morala bolj skrbeti tudi za varstvo in čistočo narave. Člani se bodo morali tudi aktivneje vključiti v družbenopolitično dejavnost kraja, kjer so zaposleni in prebivajo. Ena izmed nalog LD mora biti tudi razvijanje in utrjevanje bratstva in enotnosti naših narodov ter usposabljanje svojih članov za civilno zaščito in ljudsko obrambo.

Govor je bil tudi o sprejemu novih članov v LD. Kriterij opravljanja lovskih izpitov se je zaostрил — in tako je prav. S praktičnim in teoretičnim delom izpita se bodo mnoge dosedanje napake odpravile.

V razpravi je bil tudi samoupravni sporazum o gojitvi in lovu rac mlakaric. Podpisnice lovske družine Tolmin, Most na Soči, Ljubinj, Volče, Smast, Drežnica in Kobarid se s tem sporazumom obvezujejo, da bodo skupno zbirale sredstva za gojitev rac mlakaric. Predlagano je bilo, naj bi k temu samoupravnemu sporazumu pristopila tudi Ribiška družina Tolmin. Medtem je LD Tolmin že spustila na Sočo blizu 150 rac mlakaric.

Vojko Hobič

LD Medvode, proslava 30-letnice osvoboditve

Začetek proslave na Tehovcu, 2. 11. ob 14. uri, je naznanil lovski rog. Ob navzočnosti članov LD ter številnih drugih udeležencev — med njimi je bilo veliko borcev NOV — je najprej govoril starešina LD Drago Oblak o pomenu NOB. Poudaril je, da so bili ti predeli za NOB posebnega pomena. Tu po teh krajih so se križale najvažnejše partizanske poti, ti kraji, nasproti z bodečo žico ograjeni Ljubljani, so bili predstraža partizanskega ozemlja. Prek teh krajev je tekla umetna meja med nemškim in italijanskim okupatorjem, z bodečo žico in minskimi polji, v teh krajih so živeli v času okupacije ljudje, ki so skoraj vsi sodelovali v NOB. To tako občutljivo področje je dalo velik delež v NOB, številni partizanski grobovi pa so nima priča hudih bojov. Vsi, še posebno lovci, se zavedamo pridobitev NOB, zato bomo v primeru potrebe, kot dobri strelci in poznavalci terena, prvi uporabili naše puške proti kakršnemu koli sovražniku.

Po uvodnem govoru se je iz ust novoustanovljenega okleta LD oglasila partizanska pesem »Stoji tam v gori partizan« in še recitacija člana LD Tonka Štajerja »Mati sinu«, (Matej Bor), ki je navzoče prevzela in navdušila.

Potem je spregovoril starosta LD Lenart Zupan in obudil spomine na umrle lovce pred štiridesetimi leti, katerim so njihovi tovariši na tem mestu postavili lep spomenik

in ga odkrili 16. junija 1935. Zopet se je oglasila partizanska »Hej brigade«, ob koncu pesmi pa je jeknila častna salva iz lovskih pušk v počastitev padlim borcem NOB in umrlim lovskim tovarišem. Delegacija LD je odnesla venec k spomeniku padlim partizanom na Osolnik in ga položila tudi ob spominskem obeležju na Tehovcu. Ko je lovski rog naznanil konec proslave, so lovci odšli h kmetu Tehovniku, staremu partizanu, in dolgo v noč obujali spomine na preteklost, ob prepevanju partizanskih, narodnih in lovskih pesmi.

O. D.

Belokranjska vzorna brakada v Gradacu, 7. 12. 1975

Foto M. Kvas

Tečaj za lovske trobače

LZ Bela krajina je v začetku leta 1975 dala pobudo za nabavo lovskih rogov in za tečaj za trobače (horniste) lovskih družin. Povod za to je bila ugotovitev, da se uporabljanje lovskih rogov na lovih – ta lepa, stara lovska navada – vedno bolj zanemarija in je le še malokje na brakadah slišati prave lovske melodije iz lovskih rogov.

Pobuda LZ je bila dokaj uspešna. Tečaja se je udeležilo 8 trobačev iz prav toliko družin, ki so pokazali veliko prizadevnosti in volje, saj so se morali voziti iz oddaljenih krajev in se zbrati kar 25-krat v lovskem domu v Semiču.

Tečaj je požrtvovalno in uspešno vodil tajnik LD Semič, Brane Podgornik. Tečajniki so vadili vse predpisane znake po notah, kakor so predpisani v knjigi Naš lov, I. del, stran 79. Obvladati so morali solo in zborovsko izvedbo. Končni, praktični izpit so opravili z javnim nastopom na tradicionalni vzorni brakadi, ki jo LZ Bela krajina prireja vsako leto v lovišču ene izmed desetih belokranjskih LD. V tem lovskem letu je bila takšna brakada decembra v lovišču LD Gradac. Poživljale so jo lepe melodije iz lovskih rogov, posebno priznanje in spontan aplavz pa je žel skupen nastop vseh belokranjskih lovskih trobačev.

Franc Klevišar

V spomin

Ivan Petar, po domače Rop. – V tisočeri prelestnih barvah so žareli gozdovi Kozjaka in po hribih se je med zvonjenjem bistrih goničev oglašal lovski rog, ko je v novembru 1975 odhajal v večno lovišče priljubljeni član in starosta kapelskih lovcev, naš Ivan.

Rojen je bil leta 1889 v Vurmatu in je dočkal 86 let. Že kot deček je hodil s svojim očetom na lov. Organiziran lovec je postal l. 1905. Mnogo let je bil zapriseženi lovec pri lovskih zakupnikih. Po vojni je bil veliko let blagajnik naše LD. Pošteno in vestno je opravljal zaupane mu posle. Mnogim mladim lovcem je bil učitelj in iz svojih dolgoletnih, bogatih lovskih izkušenj je znal povedati marsikaj zanimivega. Bil je tudi mojster duhovitih lovskih šal. Na skupnih lovih pa je odmeval njegov lovski rog in budil veselo razpoloženje lovske družbe. Dragi Rop, hvala ti za vse! Upamo, da ti je bila Diana naklonjena pri postavitvi na poslednje stojišče v večnem lovišču!

LD Kapla na Kozjaku

Iz LD »Jože Lacko« Ptuj

Gustelj Hlupič, rojen 27. avgusta 1907, umrl 31. marca 1975.

Tone Kralj, rojen 11. januarja 1916, umrl 19. junija 1975.

Že v rani mladosti sta kot sinova kmečkih staršev spoznavala lepote narave, a kmalu tudi okusila trdoto življenja. Gustlja je pot zanesla med vajence, Tone pa je moral služiti na kmetih. V vojni je Gustelj šel skozi grozote nacističnih taborišč, Tone pa se je leta 1942 vključil v NOB. Po vojni sta med prvimi vstopila v lovsko organizacijo in postala vzorna lovca, Gustelj pa tudi ugleden kinolog. Vestno je vzgajal štirinožne prijatelje, na katere je bil ponosen, enako pa tudi mi vsi.

Z njima smo izgubili zgledna tovariša, divjad pa svoja zaščitnika. Z neutrudno voljo sta v dobrih in slabih časih pomagala voditi našo LD, nekajkrat tudi kot člana odbora. Vsakega sta razumela in za vsakogar našla toplo besedo. Pomnili vaju bomo kot zgledna in požrtvovalna tovariša.

S spoštovanjem in hvaležnostjo se spominjamo tudi Stanka Žnidariča, našega vestnega lovca in kinologa, ki nas je zapustil l. 1973, star 46 let. Vsem hvala za skrb in nesebično delo v LD!

Člani LD

Žana Rozman, delavec iz Dupelj, je preminil avgusta 1975, v 68. letu starosti. Sodeloval je v NOB, za kar ga je okupator preganjal in interniral. Bil je ustanovni član naše LD, njen zvesti član vse skozi in 15 let honorarni lovski čuvaj. Vneto je skrbel za krmljenje divjadi in pridno gradil lovske naprave. Za njim je ostalo vzorno narejenih veliko prež, krmišč in solnic, ki nas bodo še dolgo spominjale nanj. Kljub težki bolezni je še zadnji čas redno prihajal na naše delovne akcije in še vedno skrbel za race v »bajerju« Račniku. V trajnem spominu nam bo ostal kot lovec in tovariš.

Lovci LD »Udenboršt«

Jože Požek je tragično preminil v prometni nesreči, 9. 7. 1975, pri opravljanju službene dolžnosti, v enainšestdesetem letu starosti.

Bil je sin kmečkih staršev. Že v zgodnji mladosti se je v njem prepletala revolucionarna misel, zato se je že v začetku okupacije vključil v NOB. Po osvoboditvi ga je njegova službena dolžnost vodila širom po slovenski zemlji. Leta 1965 je prišel v Dobrepolje in postal član naše LD. Po dveh letih mu je bila zaupana dolžnost tajnika, ki jo je vestno opravljal vse do svoje prerane smrti. Od njega smo se poslovili

Jože Gorenc

Zoltan Kučan

Karel Ficko

Matija Zorjan

člani naše LD in drugi lovci na pokopališču v njegovem rojstnem kraju Adlešičih. Izgubili smo skrbnega, požrtvovalnega tovariša, ki ga bomo vedno pogrešali.

LD Dobropolje – J. M.

Jožeta Gorenca iz Jerman vrha, tajnika in blagajnika LD Bučka, smo 19. 11. 1975 ob izredno velikem številu lovcev in drugih občanov od blizu in daleč pospremili k zadnjemu počitku. Skupaj z ženo Alojzijo in zetom Martinom Udovčem je tragično preminil v prometni nesreči, star 72 let.

Rojen je bil v številni družini malega kmeta v Gornjih Raduljah pri Bučki. Bil je naprednega in revolucionarnega mišljenja, saj je bil že v bivši Jugoslaviji leta 1920 zaprt pol leta, ker je sodeloval na demonstracijah krmeljskih rudarjev v Škocjanu. Kot pristaš delavsko-kmečkega gibanja je že leta 1941 sodeloval v NOB. Zaradi svoje agilnosti in sposobnosti je bil izvoljen za odposlanca na kočevski zbor, ki je bil v začetku oktobra 1943. Potem se je zadrževal pri štabu Dolenjskega partizanskega odreda. Decembra 1943 se mu je doma rodila hčerka. Ko je prišel obiskat ženo in otroka, so ga s pomočjo izdajalca aretirali nemški policisti, ga enajst dni mučili in iz Brežic odgnali v mariborske zapore. Skozi številne ječe so ga končno februarja 1944 pripeljali v koncentracijsko

taborišče Millberg 4b na Poljskem. Tu je trpel vse do 23. 4. 1945, ko ga je skupaj z drugimi interniranci rešila sovjetska Rdeča armada. Septembra 1945 se je vrnil v domovino in se takoj vključil v delo množičnih organizacij in društev. Nobene krajevne organizacije in društva ni v Bučki, kjer Jože ne bi bil predsednik ali tajnik. Letos je slavil 50-letnico članstva v lovski organizaciji. LZS ga je za njegovo delavnost odlikovala z znakom za zasluge.

LD Bučka bo še dolgo pogrešala svojega agilnega, dolgoletnega tajnika in blagajnika. Slava njegovemu spominu!

K. Zorko

Zoltan Kučan nas je sredi septembra 1975 nepričakovano zapustil, v 45. letu starosti. Rojen je bil v Tešanovcih, kot sin kmečkih staršev. Svoje življenje je posvetil pedagoškemu delu in zlasti kot inšpektor pri pedagoškem prosvetnem centru v M. Soboti veliko doprinesel k razvoju šolstva in prosvete sploh v Pomurju. V lovske vrste je stopil v Cankovi, kjer je služboval kot mlad učitelj in pozneje ravnatelj šole. Veliko je pripomogel pri gradnji lovskega doma. Kot starešina je s svojo mirno in preudarno besedo več kot uspešno vodil LD skozi vse težave in s svojim zdravim humorjem pestril love ter lovska srečanja. Potem se je zaradi službene dolžnosti preselil v

M. Sobotu, a je ostal še član LD Cankova. Kot izobražen in vseskozi pravičen lovec ter razgledan kinolog je tudi več let deloval v več komisijah Lovske zveze Prekmurje. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Na soboškem pokopališču smo se lovci (na željo svojcev) tiho poslovili od iskrenega, nepozabnega tovariša. Prapor LD Cankova se je sklonil nad njegov grob, v katerega smo mu spustili smrekove vejice iz domačega lovišča, kamor je tako rad zahajal. Dragi Zoli, ohranili te bomo v najlepšem spominu!

LD Cankova in
LZ Prekmurje – K. R.

Karel Ficko. – Otožno je 3. 7. 1975 zadonel lovski rog in odjeknila salva iz lovskih pušk po prekmurskih poljanah, oznanjujoč vest, da se poslavljamo od našega Karola. Smrt ga je v njegovem 72. letu iztrgala iz naše LD. Ko mu je bilo 9 let, mu je umrla mati, očeta pa niti ni poznal. Materin delodajalec se ga je usmilil in ostal je pri njem, kjer se je izučil za mesarja. S trdim delom – nekaj let je delal tudi v Franciji – si je na Krajni ustvaril dom. Med okupacijo so ga Madžari vlačili po taboriščih in ga tudi obsodili na smrt, vendar so ga najhujšega rešili prijatelji. Takoj po osvoboditvi se je vključil v družbeno življenje in bil duhovni vodja za napredek vasi. Leta 1946 je bil tudi med ustanovitelji naše

LD. Potem je bil ves čas, razen zadnjih dveh let, ko je bil že težko bolan, funkcionar LD: tajnik, blagajnik, kinolog in vsem mlajšim lovcem učitelj. Bil je pobudnik za postavitve lovske koče in razvitje lovskega prapora naše LD. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Dragi Karol! Težko te pogrešamo in ne moremo pozabiti tvojega neutrudnega dela za napredek lovišča in LD. Sedaj nevzdravno spiš sredi našega lovišča, na Krajnskem pokopališču, v naših srcih pa še vedno živiš.

LD Rankovci

Matijo Zorjana smo 6. novembra 1975 člani naše LD in drugih družin spremili na ormoško pokopališče. Dočkal je 73 let. Bil je dober lovec in velik ljubitelj divjadi. Že v bivši Jugoslaviji je bil lovski paznik oziroma čuvaj pri ormoških grofih, po osvoboditvi pa član naše LD in tudi naš lovski čuvaj. Veliko prostora bi bilo potrebno, da bi lahko opisali njegovo plemenito delo. Njegov pogreb je dokazal, kako priljubljen je bil. Ko je lovski rog oznanil njegov zadnji lov, so odjeknili strelji iz pušk njegovih lovskih tovarišev in v slovo ter zahvalo smo mu poklonili smrekove vejice. Počivaj v miru med hardeškimi in hajndlskimi gozdovi, v srcu našega lovišča, ki si ga tako ljubil.

LD Ormož – I. K.

Lovska kinologija

Plan kinoloških prireditev za leto 1976

Plan je sestavljen po predlogih lovskih zvez in pasemskih organizacij. Pasemske organizacije so dolžne, da po datumih v planu razporedijo sodnike in sodniške pripravnike ter o razporeditvi obvestijo posamezne prireditelje – LZ oziroma ZLD.

Prireditelji so pa dolžni sodnike pravočasno povabiti ali pa obvestiti, da prireditev odpade.

Za informacije v zvezi s sodniki in glede morebitnih preložitvev posameznih prireditev naj se prireditelji obračajo na:

Kinološko zvezo Slovenije, Župančičeva 9/II, Ljubljana.

Društvo ljubiteljev ptičarjev in španjelov, tajnik Branislav Oražem, Župančičeva 9, Ljubljana.

Klub ljubiteljev goničev, tajnik Stane Hribnik, Puštal 82, Škofja Loka.

Klub ljubiteljev psov jamarjev, tajnica Anka Miklavčič, Merčnikova 4, Ljubljana.

Društvo brak-jazbečar in barvar, tajnik ing. Danilo Vesel, Šišenska 16, Ljubljana.

Društvo prijateljev prepeličarjev, tajnik Slavko Kovač, Valjavčeva 3, Celje.

Društvo ljubiteljev ostrodlaških ptičarjev, tajnik ing. Miha Adamič, Ljubljanska 34, Grosuplje.

PIREDITELJI:

LZ Bela krajina – Črnomelj

11. 9., telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev v Črnomlju, zbor ob 7. uri pred veterinarsko osemenjevalnico.

12. 9., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zbor ob 6. uri pred osnovno šolo LOKA.

LZ Celje

30. 5., telesno ocenjevanje lov. psov vseh pasem na dvo-

rišču doma OF v Celju, pričetek ob 8. uri.

18. 9., preizkušnja lov. psov po krvnem sledu v lovišču Žalec, sodnike vabi LZ Celje.

25. 9., preizkušnja psov v prinašanju, lovišče Pristava, sodnike vabi LZ Celje.

30. 10., PNZ šarivcev v lovišču Braslovče.

13. 11., PNZ (preizkušnja naravnih zasnov) psov jamarjev v rovu in na planem pri lovskem domu Rinka – Žalec, zbor ob 8. uri.

20. 11., PNZ brak-jazbečarjev v lovišču Rog. Slatina, zbor ob 8. uri, kot običajno.

4. 12., PNZ goničev v šmarju pri Jelšah, zbor ob 8. uri, kot običajno.

LZ Gorenjske – Kranj

8. 5., PNZ ptičarjev vseh vrst v lovišču LD Šenčur, zbor ob 8. uri pred gostilno Jama v Šenčurju.

5. 6., telesno ocenjevanje lov. psov vseh pasem v Naklem, zbor pred gostilno Marinšek v Naklem.

9. 10., preizkušnja po krvnem sledu v lovišču LD Sorško polje, zbor ob 8. uri pri vasi Meja na Jeperci.

23. 10., PNZ psov jamarjev v rovu in na planem v lovi-

šču LD Udinboršt, zbor ob 8. uri na Polici pri Naklem.

6. 11., PNZ goničev in brak-jazbečarjev; preizkušnja bo na dveh krajih; LD Stol in LD Poljane, zbor bo ob 7. uri v Rodinah in enako v Poljanah pri gostilni Videm.

ZLD Gorica

17. 4., telesno ocenjevanje ptičarjev, zbor ob 8. uri pred gostilno Stegovce v Vertolbi.

18. 4., PNZ ptičarjev – zborna mesto se določi naknadno.

27. 6., telesno ocenjevanje lov. psov vseh pasem, razen ptičarjev, zbor pred delavskim domom v Desklah ob 7. uri.

18. 9., PNZ psov jamarjev v rovu in na planem, zbor na dvorišču hotela Planika v Ajdovščini, ob 7. uri.

26. 9., PNZ šarivcev, kraj in zborna mesto bo naknadno določeno.

17. 10., preizkušnja lov. psov po krvnem sledu, za območje ZLD Gorica; prijave in kavcijo 50 din poslati 7 dni pred tekmo na ZLD Gorica; kraj preizkušnje bo določen naknadno.

7. 11., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zborna mesto določeno naknadno.

LZ Gornja Radgona

28. 3., telesno ocenjevanje ptičarjev, zborna mesto določeno naknadno.

25. 4., pomladanska PNZ ptičarjev.

31. 10., jesenska PNZ ptičarjev in poljska tekma. Čas in kraj obeh prireditev bosta objavljena naknadno.

LZ Idrija

16. 5., telesno ocenjevanje lovskih psov.

26. 9., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, obe prireditvi bosta v lovišču LD Porezen, točen kraj in datum bosta objavljena pozneje.

LZ Kočevje

16. 5., seja kinologov LD z območja LZ Kočevje, v hotelu Pugled v Kočevju, ob 8. uri.

19. 9., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zbor pred gostilno Cene v Ribnici, ob 7. uri.

10. 10., preizkušnja lov. psov po krvnem sledu. Zbor ob 7. uri v Želnjah pred gostilno Deržek.

24. 10., seja kinologov LD z območja LZ Kočevje v hotelu Pugled v Kočevju, ob 8. uri.

LZ Novo mesto prireja že od leta 1951 vzorne brakade, za praznik 29. XI. Na sliki: lovci, številni z goniči, se zbirajo k brakadi nad Hmelnikom I. 1974

Foto F. Bulc

Resasti istrijanec Atoš (Boj), na mednarodni razstavi odličen in CAC, lastnik Boštjan Cvenkel, Ljubno na Gorenjskem

LZ Koper

14. 3., telesno ocenjevanje lov. psov vseh pasem, zbor pri gostilni Angel – Tomos, Koper.

4. 4., pomladanska PNZ ptičarjev, zbor ob 7. uri pri gostilni Mirandi Šalara.

3. 10., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zbor ob 7. uri pri »Slavkotu«, Črni kal.

10. 10., jesenska PNZ ptičarjev, zbor ob 8. uri pred motelom Rubin – Bivoje.

17. 10., PNZ goničev, zbor ob 7. uri pri gostilni Križišče – Šmarje.

ZLD Ljubljana

Splošno opozorilo vodnikom:

Vodniki morajo psa za preizkušnjo ali tekmo pravočasno prijaviti. Ustne ali pismene prijave sprejema ZLD Ljubljana, Župančičeva 9/II, tel. 23-067.

Psi, ki bodo privedeni na preizkušnjo brez predhodne prijave ali brez telesne ocene, ne bodo pripušteni na preizkušnjo oz. tekmo. Vodnik mora na prireditvi obvezno prinesiti rodovnik psa. Ob prijavi mora vodnik vplačati 50,00 din prijavnine. Članom LD bo prijavlina povrnjena po preizkušnji.

11. 4., telesno ocenjevanje lov. psov vseh pasem, pričetek ob 8. uri pred halo Ti-

voli v Ljubljani, predhodna prijava ni potrebna.

24. 4., pomladanska zrejna in pomladanska preizkušnja ptičarjev, prijave do 15. 4., zbor ob 8. uri, Tavčarjev dvor na Ježici; telesnega ocenjevanja psov ne bo.

15. 5., zbor kinologov vseh lov. družin ZLD Ljubljana, pričetek ob 8. uri, v prostorih ZLD Ljubljana, Župančičeva 9/II.

4. 9., PNZ goničev in brak-jazbečarjev v lovišču LD Grosuplje, obvezna prijava do 25. avgusta, telesnega ocenjevanja psov ne bo.

11. 9., preizkušnja jamarjev v rovu in na planem, obvezna prijava do 1. 9. Zbor pri Ornitološkem zavodu na Ježici (hipodrom).

11. 9., PNZ goničev in brak-jazbečarjev v lovišču LD Lukovica, obvezna prijava do 1. 9., telesnega ocenjevanja psov ne bo.

9. 10., jesenska zrejna in poljska tekma ptičarjev. Rok prijave do 29. 9. Zbor pri gostilni Tavčarjev dvor na Ježici, telesnega ocenjevanja psov ne bo.

10. 10., PNZ goničev in brak-jazbečarjev v lovišču LD Logatec, obvezne prijave do 30. 9., telesnega ocenjevanja psov ne bo.

16. 10., PNZ šarivcev, obvez-

na prijava do 6. 10. Zbor ob 8. uri pri gostilni Tavčarjev dvor na Ježici, telesnega ocenjevanja psov ne bo.

31. 10., tekma po krvnem sledu v lovišču LD Rakitna, obvezna prijava do 21. 10., zbor ob 7. uri pri združenem domu na Rakitni.

LZ Maribor

Pse je obvezno treba prijaviti 10 dni pred prireditvijo na LZ Maribor, tel. 21-878. Vrstni red prijave bo vrstni red na prireditvi.

10. in 11. 4., tel. ocenjevanje in PNZ jamarjev v rovu in na planem, zbor oba dneva ob 8. uri pri lovskem domu v Staršah.

24. in 25. 4., tel. ocenjevanje in pomlad. preizkušnja ptičarjev, zbor oba dneva ob 8. uri pred lovskim domom v Staršah.

2. 10., tel. ocenjevanje in PNZ šarivcev, zbor ob 8. uri pri Klančniku v Podklancu 5, Dravograd.

17. 10., tel. ocenjevanje in PNZ brak-jazbečarjev v lovišču Oplotnica, zbor ob 8. uri pred gostilno Pozne, Oplotnica.

16. 10., tel. ocenjevanje in jesenska PNZ ptičarjev, zbor ob 8. uri v lov. domu Rače.

23. 10., tel. ocenjevanje in PNZ šarivcev, zbor ob 8. uri v lov. domu Rače.

6. 11., tel. ocenjevanje in PNZ goničev (brez brak-jazbečarjev), zbor ob 8. uri pri Klančniku v Podklancu 5, Dravograd.

LZ Posavje – Krško

17. 4., tel. ocenjevanje in PNZ jamarjev v rovu ter na planem, zbor ob 8. uri pri Vahčiču v Cerkljah.

24., 25. 4., tel. ocenjevanje ptičarjev in šarivcev, po ocenjevanju bo PNZ samo ptičarjev v lovišču LD Krško, zbor ob 8. uri na stadionu Matije Gubca v Krškem.

8. 5., tel. ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pred gostilno Murko v Krškem.

2. 10., PNZ šarivcev v lovišču LD Artiče, zbor ob 8. uri na žel. postaji Libno.

16. 10., jesenska poljska tekma ptičarjev, zbor ob 8. uri

na stadionu Matije Gubca v Krškem.

20. 11., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zbor ob 8. uri na žel. postaji v Krškem.

LZ Prekmurje

24., 25. 4., pomladanska PNZ ptičarjev, zbor ob 8. uri pred domom pomurskih lovcev v M. Soboti.

18. 4., tel. ocenjevanje jamarjev, zbor ob 7. uri pred gostilno Horvat v Nemčevcih. 16., 17. 10., jesenska PNZ in poljska tekma ptičarjev, zbor ob 8. uri pred domom pomurskih lovcev v M. Soboti. 24. 10., PNZ jamarjev v rovu in na planem, zbor ob 8. uri pri gostilni Horvat v Nemčevcih.

LZ Zasavje – Trbovlje

10. 7., tel. ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev, zbor na dvorišču TVD Partizan v Trbovljah ob 8. uri.

18. 9., tel. ocenjevanje in PNZ jamarjev, zbor ob 8. uri pri lov. domu Radeče.

11. 9., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zbor ob 8. uri pri gostilni Jovan, Zelena trava, nad Zagorjem.

LZ Notranjske – Cerknica

16. 5., tel. ocenjevanje lovskih psov vseh pasem, zbor pred avtobusno postajo v Cerknici, ob 8. uri.

22. 8., preizkušnja lov. psov po krvnem sledu, zbor ob 8. uri pri lovski koči Urška, LD Iga vas.

3. 10., PNZ goničev in brak-jazbečarjev s tekmovanjem za Kristenov pokal, zbor ob 8. uri pred avtobusno postajo Podskrajnik.

ZLD Ptuj

Posebno obvestilo:

Za vse preizkušnje in ocenjevanja psov morajo biti vložene prijave 10 dni pred prireditvijo na prijavnicah, katere bo ZLD dostavila vsem LD. Na vsako prireditev je obvezno prinesiti rodovnik psa in potrdilo, da je pes cepljen proti steklini.

V primeru manjšega števila psov bo prireditve, ki je planirana za 2 dni, le prvi dan.

17., 18. 4., pomladanska PNZ ptičarjev, zbor oba dneva ob 8. uri pred domom ZLD Ptuj. 11. 9., tel. ocenjevanje ptičar-

jev vseh pasem, zbor ob 8. uri pred domom ZLD Ptuj. 16., 17. 10., jesenska in poljska preizkušnja ptičarjev, zbor pred domom ZLD Ptuj, ob 8. uri. 30. 10., PNZ jamarjev v rovu in na planem, zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Sp. Ptujsko polje, Sobotinci.

LZ Postojna

27. 3., pomladanska PNZ ptičarjev, zbor ob 8. uri pred gostilno Mohorič, Sežana. 20. 6., tel. ocenjevanje lov. psov vseh pasem, zbor pred gozdarskim šolskim centrom v Postojni ob 8. uri. 23. 10., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zbor ob 7. uri pred hotelom Lovec v Ilir. Bistrici. 13. 11., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zbor ob 8. uri pred motelom Erazem.

ZLD Novo mesto

8. 5., tel. ocenjevanje goničev, zbor ob 8. uri pred stavbo ZLD Novo mesto. 9. 5., tel. ocenjevanje goničev, brak-jazbečarjev in jamarjev. Zbor ob 8. uri v Trebnjem pri gostilni Grmada. 25. 9., PNZ goničev in brak-jazbečarjev, zbor ob 8. uri na strelišču v Šentjernej. 25. 9., PNZ jamarjev in ptičarjev, zbor ob 8. uri pred stavbo ZLD Novo mesto. 26. 9., PNZ goničev, zbor ob 8. uri v Trebnjem pri gostišču Grmada.

Zavod za gojitev divjadi Triglav – Bled

20. 10., preizkušnja po krvnem sledu psov poklicnih lovcev zavoda, zbor ob 8. uri na Mežakliji pri lovski koči.

Društvo ljubiteljev ptičarjev in španjelov

25., 26. 9., II. republiška poljska tekma ptičarjev – memorial Bogdana Sežuna, zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici v Ljubljani. Prijave do 20. 9., prijavina 100 din. 23. 10., II. republiška tekma španjelov, zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici v Ljubljani. Prijave do 18. 10., prijavina 100 din. 24. 10., tekma ptičarjev in španjelov v prostem iskanju mrtve divjadi in v prinaša-

nju. Prijave do 28. 10., prijavina 50 din. 7. 11., XV. republiška tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem. Kraj bo naknadno določen. Prijave do 2. 11., prijavina 200 din.

Klub ljubiteljev jamarjev

18. 4., zrejni pregled jamarjev, ki niso bili na pregledu v letu 1975, za področje Štajerske in Prekmurja, zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Staršah. Za psice prejmejo lastniki zrejne dovolilnice z naslovi plemenjakov. 25. 4., zrejni pregled jamarjev za področje Gorenjske, Dolenjske in Primorske, ki še niso bili na zrejnem pregledu v letu 1975, zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici v Ljubljani. Za privedene psice prejmejo lastniki zrejne dovolilnice za naslovi plemenjakov. 19. 6., mednarodna tekma jamarjev v rovu z izvlačanjem, za 50-letnico KLPJ. Zbor ob 7. uri pri Ornitološkem zavodu (hipodrom) v Ljubljani. 16. 10., republiška uporabnostna tekma jamarjev v rovu in na planem, zbor ob 8. uri pri lovskem domu na Rinki – Zalec.

Društvo ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev

Zrejni pregled nemških žimavcev, kraj in datum bosta objavljena naknadno. Na pregledu bosta določena zrejna usmeritev psov te pasme in zreja specialno nemških žimavcev.

Podružnica DLP za Pomurje in Podravje

24., 25., 26. 9., mednarodna uporabnostna tekma ptičarjev, zborna mesto in lovišče bosta objavljena naknadno.

Klub ljubiteljev goničev

14. 3., zrejni pregled goničev, ki še niso bili na pregledu v letu 1975. Zbor ob 8. uri v Kopru in Novi Gorici, točen kraj določi KLG. 11. 4., zrejni pregled goničev v Dravogradu. 9. 5., zrejni pregled goničev v Celju. Na vseh zrejnih pregledih prejmejo lastniki privedenih psic zrejne dovolilnice z na-

slavi plemenjakov za paritve. Vse informacije daje KLG, tajnik Stane Hribnik, Puštal 82, Škofja Loka. Po zrejnih pregledih bodo tudi predavanja o zreji in prehrani psov.

31. 10., republiška tekma goničev v lovišču Poljane nad Škofjo Loko. Zborna mesto bo objavljeno naknadno.

Društvo brak-jazbečar in barvar

9. 10., republiška tekma po krvnem sledu za brak-jazbečarje in barvarje. Zborna mesto bo objavljeno naknadno.

13. 11., II. uporabnostna tekma brak-jazbečarjev, predvidoma v lovišču LD Pšata. Zborna mesto bo objavljeno naknadno.

Društvo prijateljev prepeličarjev

V maju: zrejni pregled prepeličarjev, poleženih v letu 1974, za območje vse Slovenije. Pregled bo pri lovskem domu Rinka – Zalec. Točen datum bo objavljen naknadno. Ocenjene bodo tudi zrejne skupine. Predavanje z diapozitivi.

Jeseni: Dvodnevna uporabnostna tekma prepeličarjev. Zborna mesto in datum bosta objavljena naknadno.

Preizkušnja goničev in brak-jazbečarjev LZ Idrija

Na zbornem mestu v Cerknem se je zbralo 27. 9. 1975 kar 18 vodnikov s svojimi psi: 10 kratkodlakih in 6 resastih istrijancev ter 2 brak-jazbečarja. Sedem izmed njih je bilo treba še telesno oceniti. Vsi so bili pozitivno ocenjeni, razen 1 brak-jazbečarke, ki je zaradi nepasemskih znakov in previsoke plečne višine dobila zrejno prepoved.

Vodniki so bili razdeljeni v 2 skupini. Prva je krenila levo nad vasico Zakriž, druga pa desno nad vas Novake. Pse prve skupine sem preizkusil podpisani, druge skupine pa kinol. sodnik Tone Oseli, v spremstvu kinol. referenta LZ Idrija J. Oblaka. Lovišče, ki ga vsako leto odstopi za preizkušnjo LD Porezen, je zelo hribovito, z globokimi grapami in zaradi tega zelo primerno za preizkušnjo visokonogih goničev. Glede staleža divjadi sem pa med preizkušnjo imel občutek, da je toč več lisic kakor zajcev, saj je večina psov dvignila lisico.

Vreme je bilo zadovoljivo, kljub temu, da je ves čas preizkušnje nekoliko rosilo. Sicer je pa znano, da vlažna

Najboljši izmed goničev LZ Idrija: res. istrijanec Tarzan, Atoševe krvi, lastnik J. Štremfelj, Jesenica nad Cerknem

Najboljša na krvnem sledu v Oplotnici: hanoverčanka Tisa z vodnikom M. Konečnikom

tla in primerno vlažen zrak omogočajo dobro sledenje in gonjo.

V moji skupini so vsi psi dokaj hitro poiskali divjad in izvrstno gonili. Že prva dva čez 30 minut, kar se redko dogaja na preizkušnjah in tekmah goničev. To je tudi dokaz, da imajo tamkaj psi drugačne pogoje za učenje kakor marsikje drugod, kjer se vadijo iskati in goniti le na skupnih lovih, kar je seveda napačno. Vsi preizkušeni psi so bili samostojni v iskanju kakor tudi gonji. V drugi skupini je preizkušnja potekala nekoliko manj uspešno.

Od 17 psov in psic jih je uspešno opravilo preizkušnjo 14, kar je več kakor zadovoljivo za tako mlade pse, katerih poprečna starost je bila eno leto.

Izmed psov moram 3 posebej omeniti: Najboljši je bil resasti istrijanec Tarzan, RMGri 1119, vodnik Janko Štremfelj, Jesenica nad Cerknem. Ta odlični resavec se je takoj oddaljil od vodnika in seveda samostojno vneto iskal. Po 10 minutah je dvignil lisico, ki jo je gonil polnih 40 minut. Gonja je bila gladka, glas nekoliko nizek, vendar močan in dobro slišen. To je mnogo obetajoči plemenjak.

Od kratkodlakih istrijancev se je najbolje izkazal Pek, RMGki 5194, vodnik Viktor Mikuš, Predgrize. Ta stasiti pes je že po 4 minutah dvignil zajca in ga gonil gladko,

neprekinjeno 32 minut, z visokim, zvonečim glasom. Najbolj me je pa presenetila brak-jazbečarka Bora, JRBj 60005, vodnik Alojz Tratnik iz Idrije. Ta nizka, prikupna psička je iskala skoraj pod puško svojega čez 70 let starega vodnika. Dvignila je lisico in vztrajno gonila 30 minut, z visokim in prijetnim glasom za uho. Dokazala je, da je lahko tudi brak-jazbečar dober brak oziroma gonič.

LZ Idrija je preizkušnjo odlično organizirala. Poleg nastopajočih se je prireditve udeležilo tudi precejšnje število tamkajšnjih lovcev kot opazovalcev. Navzoč je bil tudi predsednik LZ Idrija Bojan Križaj, ki je preizkušnjo spremljal od začetka do konca. Na zaključku je sam sedel za pisalni stroj in pisal sodniško poročilo ter vodil blagajniške posle. Predsednikovo sodelovanje je eden izmed dokazov, da se lovci na Idrijskem prizadevajo tudi na kinološkem polju in zato dosegajo tudi uspehe.

Tine Hafner,
kinol. sodnik

Prva republiška tekma po krvnem sledu brak-jazbečarjev in barvarjev v Oplotnici, 4. 10. 1975

Tekma je bila prirejena po planu kinoloških prireditev, organiziralo pa jo je Društvo brak-jazbečar in barvar. Glede udeležbe, tako okoliških lovcev kakor nastopajočih, smo bili razočarani. Od 7 prijavljenih vodnikov s psi se jih je tekme udeležilo le 6. Za Slovenijo je taka udeležba veliko preskromna, še zlasti ker smo avgusta 1975 na mednarodni razstavi v Ljubljani videli precej telesno odličnih psov teh pasem, od katerih pa nobeden ni nastopil na tej pomembni tekmi.

Dan pred tekmo je bilo položenih 10 sledov z jelenjo krvjo. Ponoči je nekoliko deževalo, tako so bili sledovi na odprtem terenu delno sprani. Na dan tekmovanja je bilo vreme vlažno in dokaj ugodno. Od nastopajočih

5 brak-jazbečarjev in 1 hanovskega barvarja so le 4 prišli do položene srne:

1. Tisa, hannovska barvarka, RMHB 376, vodnik Maks Konečnik, gojitveno lovišče Medved – Kočevje, 136 točk, I. ocena.
2. Runo, brak-jazbečar, JRBj 3105, vodnik Janez Grča, Postojna, 74 točk, III. a ocena.
3. Bil, brak-jazbečar, JRBj 60 044, vodnik Rafko Borenšek, Celje, 68 točk, III. b ocena.
4. Astra, brak-jazbečarka, JRBj 60 050, vodnik Milan Udovč, Zalec, 50 točk, III. c ocena.

Posebej omenjam mlado, mnogo obetajočo hanoverčanko Tiso z izkušenim vodnikom Konečnikom. Ta komaj leto stara psica kaže vse odlike pravega krvosledca. Išče natančno, sledi zelo počasi in preudarno, zapeljevalni sledovi je ne motijo in povsem je utrjena v strelomirnosti. Pri drugih psih nismo videli nič posebnega; prav vsem so bili glavna zapreka zapeljevalni sledovi.

To največjo pomanjkljivost vidimo skoraj na vsaki tekmi. Vodniki namreč vadijo pse vse preveč na le nekaj ur starih sledovih. Priporočam vsakemu vodniku, ki hoče kaj doseči na taki tekmi, da psa uči tudi na en dan starih sledovih, ki jih je ponoči prečkala razna divjad. Le na taki vaji vodnik lahko psa odvaja od zapeljevalnih sledov in psa spodbuja, da vztraja na prvotnem sledu. Za učenje v drugih disciplinah, ki spadajo zraven (oblajanje, pokazanje, obnašanje pri mrtvi divjadi), pa mora biti na koncu sledu položen kos uplenjene srnjadi. S tem psu dokažemo, da je na koncu izdelanega sledu tudi nekaj zanj prijetnega. Samo nagačena koža ali drugi taki pripomočki so vse premalo, da zbudimo njegovo zasnovo in da vidimo njegov odnos do mrtve divjadi.

Lovišče je dala na voljo LD Oplotnica, vodja tekme je bil Ludvik Brence, ki je z nekaj člani omenjene LD nudil vso pomoč za uspešno izvedbo prireditve. Vodja sodnikov sem bil podpisani, pri ocenjevanju pa so sodelovali sodnika Alojz Mlakar in Jože

Vester ter trije sodniški pripravniki. V nedeljo jutraj je starešina LD Oplotnica Stane Videčnik pozdravil vse udeležence, med katerimi sta bila tudi predsednik KZS – Polde Maček in predsednik Kluba brak-jazbečar in barvar Janez Gederer.

Pred zaključkom je tovariš Gederer izročil najboljšim tekmovalcem pokale in praktična darila, tovariš Maček pa je vodnikoma Alojzu Mlakarju in Maksu Konečniku podelil za trikrat osvojeno prvo mesto po krvnem sledu znak Vodnik.

Prireditve je bila zaključena z ustanovitvijo podružnice Društva brak-jazbečar in barvar v Oplotnici, za koordinacijo z matičnim društvom v Ljubljani za štajerski predel.

Tine Hafner

Jesenska zrejna in širša poljska preizkušnja v Krškem, 15. 11. 1975

LZ Posavje je priredila preizkušnjo v loviščih LD Krško na Krškem polju. Vodil ju je izkušeni vodnik Franc Preskar, sodila pa sva kinol. sodnika Milan Ivezić in podpisani. Vreme je bilo naklonjeno, jutraj še megle ne krpe, nato manjša oblačnost in lahen veter. Zrak je bil še dovolj vlažen, temperatura po presoji okrog 15°C. Stalež divjadi je bil dober.

Za zrejno preizkušnjo so bili prijavljeni 3 psi in so se je vsi udeležili. Uspešna sta bila dva.

Najboljša od preizkušenih:

Adi, nem. kdl. ptičarka, RMPki 4634: ocene 4, 3, 4, 3, 3, 3, 4, 4, 4, 4, 2, 11; vodnik Janez Proh, Kostanjevica na Krki.

(Kaj pomenijo ocene, glej na strani 385., prvi stolpec!)

Psica je predolga in prenizka, zato ni za pleme. Ima pa dobre lovske zasnove. Vodnik jo često vodi v lovišče, zato ima že izkušnje in je dokazala lovsko uporabnost.

Za širšo poljsko preizkušnjo sta bila prijavljena 2 psa in sta se je tudi udeležila.

Lovsko uporabnost je dokazala:

Doli, nem. žimavka, JRPos 60015, vodnik Franc Voljčanšek, Brežice. Dosegla je 157 točk, kar bi zadostovalo za III. nagradni razred, vendar je odpovedala na vlaki pernate divjadi in zato dobila tolažilno nagrado. Z nekaj več vaje bo psica zanesljivo prinašala perjad tudi po vlaki, saj je v predmetu prosto prinašanje izgubljene perjadi dosegla najboljšo oceno.

Drugi pes je bil diskvalificiran.

Po preizkušnjah so se sestali vodniki, prireditelj in sodnika ter se v prijetnem vzdušju pogovorili o lovskokinološki problematiki in konkretnih vprašanih zreje ter šolanja psov v pogojih, ki jih nudijo lovišča in lovske družine na Krškem polju.

Vladimir Pfeifer,
kinol. sodnik

Jesenska zrejna in poljska preizkušnja ptičarjev v Lendavi, 25. 10. 1975

LZ Prekmurje je priredila ti preizkušnji v loviščih LD Lendava in LD Petišovci. Prireditelj je otvoril Franc Lanščak, predsednik LZ Prekmurje, dobro pa jo je vodil Anton Gonza, član kinološke komisije LZ Prekmurje. Sodila sva Ivan Caf in podpisani. Bil je lep dan z jutranjo meglo, ki se je okrog 10. ure dvignila. Temperatura zjutraj okrog 7, opoldne okrog 12°C. Stalež divjadi, zlasti pernate, je bil zadovoljiv.

Za zrejno preizkušnjo je bilo prijavljenih 5 psov, udeležili pa so se je 4. Eden je dosegel III. nagr. razred, trije pa so izpadli zaradi neopravljenega vodnega dela.

Uspeh najboljšega (prva številka je ocena nosu, druga iskanja, tretja stoje, četrta prinašanja perjadi, peta dela na vlaki z zajcem, šesta šarjenja za raco, sedma prinašanja iz globoke vode z ločjem, osma načina prinašanja, deveta vodljivosti, deseta ubogljivosti, enajsta ve-

selja do dela, dvanaajsta (z besedo) način gonje, trinajsta (kratica) telesna ocena in rimska številka – nagradni razred):

Cezar Ledavski, kdl. ptičar, RMPki 5905: ocene 4, 4, 4, 2, 2, 2, 3, 2, 4, 3, 4, tihi, pd, III; vodnik Štefan Gregur, Lendava.

Za poljsko preizkušnjo je bilo prijavljenih 14 psov, udeležilo se je je 11. En pes je dosegel II. nagradni razred, eden III. nagradni razred, šest jih je prejelo tolažilno priznanje, dva preizkušnje nista opravila, eden je bil izločen zaradi neubogljivosti.

Najuspešnejša psa:

Čela Ravenska, nem. kdl. ptičarka, RMPki 3332, tel. ocena prav dobro, 157 točk, II. nagradni razred; vodnik Štefan Gregur, Lendava.

Ara, kdl. ptičarka, RMPki 4384, tel. ocena prav dobro, 122 točk, III. nagradni razred; vodnik Rade Djukić, Gaberje.

To sta bili prvi preizkušnji ptičarjev v Lendavi po osvojitvi. Lendavskim kinologom je treba dati priznanje, saj je bilo na prireditvi skupno 15 ptičarjev. Telesno so

psi zelo kvalitetni, saj jim je bilo podeljenih 8 prav dobrih in 3 dobre ocene. Dva psa sta dobila nezadostno oceno in eden zrejno prepoved.

Zvečer so se zbrali vodniki, predstavniki prireditelja in sodniki, se pogovorili o preizkušnji in vprašanih, ki teže lovsko kinologijo na tem območju. Za požrtvovalno in vztrajno delo na kinološkem polju je treba dati priznanje predvsem Štefanu Greguru, dolgoletnemu podpredsedniku kinološke komisije LZ Prekmurje.

Vladimir Pfeifer,
kinol. sodnik

Prva republiška tekma španjelov

Društvo ljubiteljev ptičarjev se je odločilo in 9. novembra 1975 izvedlo prvo republiško tekmo španjelov, razširjeno s predmetom prinašanje pernate divjadi, tj. fazana ali jerebice. Prinašanje se ocenjuje na vlaki ali naravnem sledu obstreljene pernate divjadi.

Namen take tekme je spodbuditi vodnike in lastnike španjelov, da pse učijo dela

po strelu, ki pomeni reševanje obstreljene divjadi, katere po naših lovskih precej propade zaradi slabo in površno šolanih psov prinašalcev oziroma ker jih sploh nimamo.

Praksa je pokazala, da pravilno šolan koker španjel prinese tudi lažjega zajca, špringer španjel in prepelčar pa celo težjega zajca in lisico, če se vodnik le nekoliko potruži pri učenju v prinašanju.

Strokovna komisija DLP je odločila, da na prvo tovrstno tekmo povabi znane vodnike s psi in psicami, ki so bili že uporabljeni za plemo. Vabljenih je bilo 24 vodnikov, a se jih je odzvalo le 9. Tekma je bila v lovišču Ljubljansko polje-Rožnik, v revirju Ježica. Tu je teren precej zaraščen s travo in grmovjem. Stalež divjadi je dober.

Na dan tekme je bilo vreme dokaj oblačno, pihal je srednje močan vzhodni veter. Teren je bil popolnoma suh, brez rose. Za dejavnost psa šarivca torej zelo neprimerno vreme, ki se je pa v popoldanskih urah sprevrglo v rahel dež.

Vsi psi so opravili prvo polovico tekmovanja v suhem in vetrovnem delu dneva, drugo polovico pa v rahlem

Lovski terier na krvnem sledu

Foto VI. Pleničar

Zimavec Daks je prinesel lisico vodniku Cirilu Pogačarju

dežju in skoraj brez vetra. Za vleke in prinašanje so bili uporabljeni prejšnji dan uplenjeni fazani. Ocenjevanje je bilo strogo; posebej smo ocenjevali sledenje na vlaki in posebej prinašanje. Uspeh celotne tekme je bil prav dober, lahko bi rekli celo odličen, saj je 5 psov opravilo tekmo s prvo oceno, 1 z drugo, 3 pa so izpadli, ker še niso vešč sledenja in prinašanja. Pripomniti je treba, da 2 psa od treh izpadlih nista v lovskih rokah. Vodniki le-teh naj se potrudijo in jih nauče prinašanja in sledenja, saj pri španjelih vaje v teh disciplinah niso posebno težavne. Najboljši so bili:

I. a ocena: Diva, JRŠŠ 60034, tel. ocena prav dobro, prejela 112 točk, pokal DLP in zlato plaketo DLP. Vodnik Stane Zabkar iz Kostanjevice na Krki.

I. b ocena: Ero, JRŠŠ 60022, tel. ocena prav dobro, prejela 110 točk, pokal DLP in zlato plaketo DLP. Vodnik Rudi Amon iz Ljubljane.

I. c ocena: Aca Dolgobrd-ska, JRŠŠ 60032, tel. ocena dobro, prejela 109 točk, pokal DLP in zlato plaketo DLP.

Dejavnost psov sva ocenila

Jože Pangerl in podpisani. Vodniki in gledalci so bili izredno disciplinirani. Vodja tekme Janez Dolničar je vzorno opravil svojo nalogo. Na tekmi sta aktivno sodelovali sodniški pripravnici Marija Vodičar in Anica Počivavšek, ki sta že tudi pokazali solidno znanje v ocenjevanju.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Preizkušnja brak-jazbečarjev v lovišču LD Rog. Slatina, 22. 11. 1975

LZ Celje je tudi v tem lovskem letu organizirala preizkušnjo brak-jazbečarjev v lovišču Rog. Slatina. Sodelovanju izkušenih domačih lovcev in razumevanju lovske družine gre zahvala, da je bilo veliko psov preizkušenih v lepem in bogatem lovišču. Prijavljenih je bilo 13 vodnikov s svojimi psi. Dva psa sta bila odklonjena, ker nista imela ustreznih pasemskih znakov, dva pa sta izpadla na začetku preizkušnje, ker sta bila streloplaha. Od preostalih devetih brak-jazbečarjev so prejeli pozitivno oce-

no le trije, ki so se izkazali zelo dobro, so telesno lepi in tipični ter so za zrejo psov te pasme precejšnja pridobitev.

Pozitivno oceno so prejeli:

Čika Orehovska, JRBj 60 138, tel. ocena odlično, lastnik in vodnik Blaž Križnik, Celje, Janežičeva 5.

Blisk, JRBj 60 051, tel. ocena odlično, lastnik in vodnik Franc Petelinšek, Frankolovo.

Kara, RMBJ 4695, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Franc Rak, Loče pri Poljčanah.

Ostali niso prejeli pozitivne ocene, ker so ostali neocenjeni iz gonje. Brak-jazbečar, ki goni zajca le kako minuto ali celo samo 50 korakov, ima lahko slab nos in slabo voljo za delo po sledu ali pa je neizkušen in neizvežban. Naloga vodnika je, da psa pred preizkušnjo primerno izvežba, lovska družina pa mu je dolžna za to nuditi vse možnosti. Iz leta v leto namreč opažam, da prihajajo na preizkušnjo vodniki s psi, ki v delo niso vpeljeni. To je seveda nesmiselno, ker mora pes kljub dobrim zasnovam le imeti precej vaje v lovišču, če naj uspe na preizkušnji. Ob razglasitvi rezultatov je zastopnik zveze izročil vodnikom uspešnih psov lepe nagrade, ostali vodniki pa so dobili knjigo »Brak-jazbečar.«

Za zaključek so se navzoči še pogovorili o perečih vprašanih vodenja psov in izrazili željo, da bi bil uspeh drugih boljši. Zastopnik vodnikov se je v imenu vseh zahvalil LD Rog. Slatina za njeno gostoljubnost, saj ta družina že vrsto let nudi lovišče za preizkušnje brak-jazbečarjev.

Slavko Kovač,
kinol. sodnik

Preizkušnja naravnih zasnov goničev in brak-jazbečarjev LZ Zasavje

Po planu kinoloških prirediteljev LZ Zasavje-Trbovlje je bila ta preizkušnja 22. 11. 1975 v lovišču LD Zagorje, revir Zelena trava.

Ocenjevala sva Lojze Brvar ml. in podpisani. Predel lovišča, kjer je bila preizkušnja, je zelo pregleden, da sodnik lahko vidi, kako pes išče in kaj goni. Vreme je bilo precej sončno, za preizkušnjo ne posebno ugodno.

Privedenih je bilo 7 psov (2 posavca, 1 resasti istrijanec, 1 brak-jazbečar, 3 kdl. istrijanci), izmed katerih 1 ni opravil preizkušnje.

Najboljši so bili:

Ajka, JRGki 60097, poležena 8. 5. 1973 telesna ocena odlično in Prvak Slovenije na razstavi. Ima odlične zasnove, je popolnoma samostojna pri iskanju, zelo vztrajna pri gonji in zasluži posebno pohvalo. Lastnik in vodnik Ivan Mihevc, Zagorje ob Savi.

Ago, JRGki 60 270, poležen 14. 6. 1973, telesna ocena dobro. S prav dobrimi zasnovami, zelo sistematično išče, ko dvigne zajca, ga lepo in vezano goni, vodniku priporočam, da psa naprej vežba in ga pripravi za tekmo. Lastnik in vodnik Roman Berdajs, Sava pri Litiji.

Cveto Sorškopoljski, JRGri 60 046, poležen 27. 5. 1973, telesna ocena dobro. Psa je privedel vodnik na zajčji sled, ki ga takoj prime in lepo ter vezano goni, ima zelo dober nos. Lastnik in vodnik Martin Pust, Trbovlje.

Nekatere vodnike, zlasti mlajše, naj opozorim na naslednje: Veliko mladih psov vodniki pripeljejo na preizkušnjo popolnoma nepravilnih. Čeprav je to preizkušnja naravnih zasnov, mora pes vendarle vedeti, čemu ima nos, noge in glas. Nekaj mora že tudi vedeti o tem, kaj od njega zahtevamo. Zato je potrebna vaja. Predvsem mora pes sistematično iskati. To ga jutraj učimo tam, kjer se je čez noč pasel zajec. Mladega psa pri iskanju vijugamo po travniku ali njivi in ga nenehno spodbujamo z besedami »išči zajca«. Čim večkrat bomo to ponavljali, prej bo pes spoznal zajčji dah in kaj od njega zahtevamo. Vzgoja in šolanje goniča oziroma brak-jazbečarja sta obširno opisana v knjigi Naš

lov, II. del. Knjiga je bila izdana pred 22 leti, zato naj si jo mlajši lovci izposodijo pri starejših tovariših.

Lojze Brvar st.,
kinol. sodnik

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo. Kratice d, pd, odl pomenijo telesno oceno dobro, prav dobro, odlično.

Balkanski goniči (JRGb):

Amo, pd – Hera Meninska, pd. Leglo 15. 1. Rejec Franc Petek, Pangrac, Griže. Culo, odl – Bistra, pd. Leglo 11. 3. Rejec Miran Kovač, Alpska 19, Lesce.

Posavski goniči (JRGp):

Lasov, odl – Lida, odl. Leglo 10. 3. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek. Kič, odl – Resa Šmohorska, d. Leglo 20. 3. Rejec Franc Haustman, Stična 43, Ivančana gorica.

Kdl. istrski goniči (JRGki):

Feks Orleški, 60 207, odl – Gala Orleška, 60 084, odl. Leglo 18. 1. 1976. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek. Nano Travnogorski, 5462, odl – Modra Travnogorska, 60 196, pd. Leglo 12. 2. 1976. Rejec Mirko Leiler, Pod hrasti 64, Ljubljana. Iki, 7088, pd – Roma Mehovska, 60 163, pd. Leglo 6. 2. 1976. Rejec Albert Ajster, Roštharjeva 6, Krško.

Astor, pd – Brina, d. Leglo 17. 2. Rejec Vinko Kogoj, Spodnja Idrija 123.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Bor, 60 008, odl – Bistra, 3212, pd. Leglo 27. 2. 1976. Rejec Alojz Poje, Medvednjak 1, Draga. Bil, 60 044, odl – Cina Kukovniška, 3196, odl. Leglo 20. 2. 1976. Rejec Janez Kralj, Cesta JLA 5, Tržič. Maj, 3231, pd – Besa, 3340, d. Leglo 13. 12. 1975. Rejec Miro Kržič, Begunje pri Cerknici 118. Bili, 60 044, odl – Astra, 60 050, pd. Leglo 9. 2. 1976.

Rejec Milan Udovč, Ul. Žalskega tabora 1, Zalec.

Bili, 60 044, odl – Jasna, 60 045, pd. Leglo 29. 1. 1976. Rejec Ivan Vervega, Lopata 64, Celje.

Bili, 60 044, odl – Biba, 3301, pd. Leglo 3. 2. 1976. Rejec Milan Udovč, Ul. Žalskega tabora 1, Zalec.

Tambor, odl – Cita, odl. Leglo 29. 2. Rejec Martin Budnar, Dovško 12, Senovo. Fatan Mutški, odl – Aga Nazarska, pd. Leglo 24. 2. Rejec Karel Aberšek, Prisoje 1, Prevalje.

Bas, pd – Biba, pd. Leglo 13. 2. Rejec Ivan Kvas, Preslesje 6, Sentrupert.

Tambor, odl – Miška Reseniška, pd. Leglo 25. 3. Rejec Sandi Pan, Dobrna 16. Egon v. Feuerriegel, odl – Asi, d. Leglo 16. 3. Rejec Friderik Grilc, Podkoren 74 a, Kranjska gora.

Agič, pd – Ada, pd. Leglo 1. 4. Rejec Fric Robič, Srednji vrh 17, Gozd-Martuljek.

Lovski terierji (JRLT):

Mapo, 4820, odl – Fara (Biba), 5552, pd. Leglo 13. 2. 1976. Rejec Anton Udovč, Grünova 9, Celje.

Boj Domanševski, pd – Ada, d. Leglo 8. 3. Rejec Jože Krevelj, Curnovec 6, Sromlje.

Azor Dobrenjski, pd – Kara Črnoliška, d. Leglo 22. 2. Rejec Jože Kranjc, Metleče 16, Šoštanj.

Bezi vom Perdla Bach, odl – Flora, pd. Leglo 23. 3. Rejec Jure Kramar, Vodice 104.

Samo, pd – Miki, pd. Leglo 6. 4. Rejec LD Sodražica, Franc Bartol, Vinice 12, Sodražica.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Ali Robogofalvi, pd – Huda Gomilska, pd. Leglo 24. 3. Rejec Ivan Pinter, Grajska vas 49, Gomilsko.

Resasti jazbečarji (JRJri):

Viki, odl – Goga Reseniška, pd. Leglo 19. 1. Rejec Anton Klepec, Hrušovec n. h., Šentjur.

Dux v. Rossenrayer-Hof, odl – Ciba Šmartinska, pd. Leglo 26. 3. Rejec Andrej Tollazzi, Tržaška 32, Logatec.

Ago, pd. – Bidra, pd. Leglo 23. 3. Rejec Ivan Perko, Pragersko n. h.

Knut v. Nassauerland, pd –

Uta, pd. Leglo 30. 3. Rejec Anton Hren, Cesta pod parkom 2, Velenje.

Koker španjeli (JRKš):

Zan (Žiži), 1454, pd – Lola, 1417, d. Leglo 5. 2. 1976. Rejec Franc Novak, Tomšičeva 1, Brežice.

Črt, pd – Borka Kokrška, pd. Leglo 21. 2. Rejec Jože Pangertl, Ul. 29. nov. 27, Celje.

Pitter v. d. Goldquelle, odl – Ziba Klanška, pd. Leglo 28. 2. Rejec Vlado Sajovic, Debro 50/Č, Laško.

Dina, pd – Dina Klanška, pd. Leglo 20. 3. Rejec Ivan Kogelnik, Podklanc 11, Dravograd.

Pitter v. d. Goldquelle, odl – Ada, d. Leglo 23. 2. Rejec Ivan Šepec, Kapele pri Brežicah 20.

Špringer španjeli (JRŠš):

Dimo Levški, 605, d – Ada, 60 014, d. Leglo 27. 1. 1976. Rejec Vinko Zajc, Černeče 38, Dravograd.

Zigo, pd – Belinka, d. Leglo 4. 3. Rejec Ivan Pokorny, Šmartno ob Paki.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Dik z Boča, 60 017, d – Ruža Dolgobrdská, 198, pd. Leglo 29. 1. 1976. Rejec Mihael Černe, Krožna pot 12, Razvanje.

Dik z Boča, 60 017, d – Alda Pajkežka, 212, pd. Leglo 22. 1. 1976. Rejec Alojz Potočnik, Kolodvorska 3, Grosuplje.

Runo Savinjski, 132, odl – Čika Poljčanska, 156, odl. Leglo 3. 2. 1976. Rejec Franc

Podojsteršek, Ljubljanska 77, Rače.

Tino v. Reckenberg, pd – Kyra v. Höllntal, odl. Leglo 9. 3. Rejec Slavko Valand, Letuš, Šmartno ob Paki.

As z Grmade, pd – Besa iz Habakuka, d. Leglo 23. 2. Rejec Anton Ferk, Zg. Velka. Lord v. d. Buchenrausche, odl – Zara Paroška, pd. Leglo 16. 3. Rejec Alojz Vežjak, Poljčane.

Tino v. Reckenberg, pd – Darka Poljanska, odl. Leglo 20. 3. Rejec Tine Mulej, Zgoša 63/a, Begunje na Gorenjskem.

Tino v. Reckenberg, pd – Zela Pekelska, pd. Leglo 29. 3. Rejec Jurij Muhič, C. Ceneta Štuparja 27, Črnuče.

Kdl. nem. ptičarji (JRPki):

Amor von der Laarschliffe, pd, – Ralle (Rosa) vom Speltachgrund, odl. Leglo 28. 3. Rejec Ivan Caf, Ob Dravi 1, Maribor.

As Dinverski, pd – Era (Kara) Negovska, pd. Leglo 22. 3. Rejec Ivan Vajnhandl, Sv. Ana 26, Zg. Ščavnica.

Adi Hrašenski, pd – Dina Dolička, pd. Leglo 8. 3. Rejec Štefan Gregur, Spodnja ul. 11, Lendava.

Agi, odl – Dina, pd. Leglo 8. 3. Rejec Stojan Pahor, Kostanjevica na Krasu.

Ptičarji ostrodlaki – žimavci (JRPos):

Aco, pd – Diana Janska, odl. Leglo 29. 3. Rejec Ivan Udovič, Unec 115, Rakek.

Kinološka zveza Slovenije

Vodniki s ptičarji pred preizkušnjo, I. 1973 Foto VI. Pleničar

Šaljive

Lovska smola

Janez se je odpravljaj na prvo brakado v sezoni. Žena, ki je izračunala, koliko nedelj bo samevala do konca »brakarije«, je bila nejevoljna in je negodovala spricho lovskih pohodov svojega moža. Čeprav je dobro poznala lovske šege in navade, je v nekaki borbeni formi možu pred odhodom nalašč voščila lovsko srečo, kar po lovskih pojmi pomeni smolo. Janez je ženi za njeno netaktnost povrnil z ostrim, jeznim pogledom, na tihem je pa sam pri sebi celo zaklel.

Janeza je na lovu res vse skozi spremljala gospa smola. Zgrešil je lisico in obstrelil zajca, ki se je ranjen zašel v goščavo. Več kakor pol ure ga je iskal po trnovem goščavju, a ga ni našel. Seveda je bil tudi v gostilni na »zadnjem pogonu« spčetka zelo slabe volje. Toda na račun lovske smole in svoje žene se je pošteno »omaliganil« in postal dobre volje.

V takem stanju je pozno ponoči prišel domov. V spalnici

je trčil v nočno omarico in zbudil ženo, ki je takoj ugotovila, v kakšnem stanju je mož. »Saj se mi je kar zdelo, da si namesto zajca prinesel mačka,« je rekla in se obrnila v postelji. Janeza so njene besede zbudile kakor šivanka. Najraje bi izbruhnil vso jezo, a se je ugriznil v jezik, se zaril v posteljo in zaspal.

Ko se je zjutraj zbudil, je začutil, da ga pod popkom in vrh desne noge ob ritnem kraju nekaj srbi in žre. Seveda je takoj ugotovil, da sta klopa, ki jih je staknil v goščavi pri iskanju obstreljenega zajca. Ko se je zbudila še žena, ji je hočeš nočeš prijazno voščil dobro jutro, nato pa naglo povedal, da je z lova prinesel dve krvoločni živali in z njima vred v postelji prenočil. »Si že spet privlekel kakšno miš ali polha,« je žena skoraj zakrivala in hotela skočiti iz postelje. A jo je Janez prijel za roko in ji dokaj prijazno razložil, kje na telesu ima samo – dva klopa.

Žena, čeprav malce v zadregi, je bila spricho svojega znanja, kako se taki reči streže, takoj pripravljena moža »operirati«, kajti klopa ji Janeza še lahko okužita z meningitisom ali encefalitisom. Klop pod popkom, ki se še ni močno zaril v kožo, je bil hitro zunaj. Drugi ob ritnem kraju pa je bil že globoko zasidran. S tem ni šlo tako

gladko. Pinceta mu je odrgala samo zadek, glavica s prednjima nožicama pa je ostala še globoko. To se pravi, da bo treba kožo primerno razpraskati z iglo in priti pod glavico in jo izriniti na površje. To je pa boleče, krvavo delo. Ženi še ni izpuhtela vsa jeza, zato je brez prizanašanja porinila iglo v možgo zadnjico. Toda pacient Janez je »operacijo« junaško prestajal, čeprav je večkrat izpuštil svoj av, av. Ženi pa so Janezovi »vzdihni« prišli prav:

»Mož, doma bi ostal, pa bi bil zdrav!
Jaga je rit naga
in tokrat, kakor čutiš,
tudi boleča, krvava!«

Lenart Zupan

Brakada na divje prašiče in – vrabce

Pred približno desetimi leti sem bil povabljen na lov na divje prašiče, ki sta ga skupno priredili LD Videž in LD Materija. Poleg domačih lovcev je bilo še nekaj gostov iz Kopra in iz Italije. Med nami je bil tudi pomemben funkcionar tržaške kvesture. Ta je dobil stojišče prav blizu mene. Vendar ni dolgo zdržal na snegu. Kmalu je začel cepetati in najbrž je bilo prav njegovo cepetanje krivo, da se nama noben

prašič ni približal, čeprav je po drugih stojiščih kar pošteno našigalo. Odličnemu funkcionarju se je to najbrž zdelo za malo ali pa ga je še bolj zazeblilo, zato jo je kar sam mahnil na lov in koder je hodil, je strašno pokalo, kakor na manevrih Atlantskega pakta.

Po lovu smo prešteli šest uplenjenih divjih prašičev, funkcionar iz Trsta pa je imel – reci in piši 100 (sto!) vrabcev. Iz vasi sem je bilo že slišati žalostno mijavkanje mačk, ki so prišle ob hrano. Zadnji pogon smo imeli potem v gostilni Jadran v Kozini. Tudi jaz sem spregovoril nekaj priložnostnih besed in sicer v italijanščini, da bi me italijanski gostje bolje razumeli. Pošteno sem se obregnil ob razne mrharje, ki streljajo vsevpred, in svefo obljubil, da bomo v bodoče poskrbeli, da se bodo bolje obnašali, če bodo še kdaj povabljeni.

Ivan Benčič

Ptujski lovci

Ptujski lovci so res »finte«, vedno kaj uplenijo, ko pa treba je od »kvinte«, se nikdar ne zdejava.

Ko se vračajo po lovu, jezik jim visi do tal, grla suha kot pepel so, vsi zavijejo v lokal.

Ko se usedejo za mizo, vino si natočijo, vsak po svoje čašo prazni, vsi veselo pojejo.

Če fazanko kdo upleni, se jezi na sonce, češ: »Sijali žarki so v oči mi, pa je padla ena več.«

Vsi so radi dobre volje, delajo kot palčki vsi, če je treba, za orodje primejo, da se kar kadi.

Pripravniki so fantje mladi, lovci bi postali vsi, stari lovec jim pa pravi, kje fazan se rad drži.

Tako je konec naše pesmi, zdaj vsak lovec se boji, da bo žena ga zaprla za naslednje love tri.

Karmen Jerenko

MALI OGLASI

Izgubil se je lovski pes terier v okolici Zg. Brezovice pod Krimom, 16. 11. 1975. Na vratu je imel kovinsko zatezno verižico. Na desni strani ob stegnu ima vidno zaraslo šivano rano. Informacije pošljite, proti nagradi, na naslov: Matija Božič, Puterlejeva 35, 61000 Ljubljana, tel. 42-825. Anonimnost oseb, ki me bodo obvestile, je z jamčena!

Plastične zobe za grablje iz trpežnega, nelomljivega materiala izdelujem po ugodni ceni. Dobavljam vsako količino. — Ivo Jeraj, plastika, 63333 Ljubno ob Savinji 36.

Ugodno prodam jazbečarko, staro leto in pol, zelo lepe zunanosti. — Gvido Pičulin, Goče 6, 65271 Vipava.

Prodajam dobro ohranjeni menjalni cevi, kal. 12—12, za češko bokarico. — Franc Svetec, Gorjanska 15, 68311 Kostanjevica na Krki.

Prodajam okrog 100 let staro lovsko steno, 140 × 220 cm, in letnike revije Lovce od leta 1927 do 1957 (nekateri nepopolni). Informacije osebno ali po telefonu. — Justina Dečman, 63000 Celje, Vojkova 12, tel. (063) 21-138.

Ograje, vrtno in druge, iz aluminijaste žice izdelujem po naročilu. Višina po želji kupca. Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Izgubil se je brak-jazbečar, jelenje rdeče barve. Informacije sporočite proti nagradi na naslov: Albert Ogris, Zg. Legen 45, 62380 Slovenj Gradec.

Prodaja električnih pastirjev na baterijsko napajanje in servis zanje. — Roman Gorjup, Šmarca 85, 61240 Kamnik, telefon 831-105.

Mlade koker španjele imam naprodaj. Godni za prevzem v drugi polovici marca. — Franc Novak, Tomšičeva 1, 68250 Brežice.

Češki flobert na en nabo, z zelo dolgo cevjo, prodam. Cena 600 din. — Martin Potočnik, Krnica 33, 64247 Zgornje Gorje.

Specialne stroje za metanje umetnih golobov izdelujem. Stroji so garantirani in golobov ne lomijo. — Alojz Vidovič, Šentiljska c. 52, 62000 Maribor.

Zatekla se je k meni — januarja letos — psica kdl. istrijanka in 10. 2. povrgla 3 mladiče. Po videzu sodeč so čisto krvni. Lastnik naj pride po psico in mladiče. Če mu pa ni za pse, naj pošlje rodovnik oziroma podatke o paritvi psice. Vse lovce prosim, naj mi pomagajo najti lastnika psice. — Ida Strnad, Zdenska vas 1, 61312 Videm-Dobrepolje.

Cenjeni
lovski tovariši,
kinologi,
ribiči,
vaši svojci,
in prijatelji!

VABIMO VAS
NA TRADICIONALNI

Lovsko-kinološki ples

v soboto, 27. marca 1976, pričetek ob 20. uri

V PROSTORIH HOTELA GOLF — BLED

Dva orkestra, moderna in narodna glasba
Veselilo nas bo, če boste z vašo udeležbo pripomogli
k srečanju slovenskih lovcev in drugih ljubiteljev narave.
Informacije in rezervacije v recepciji hotela Golf ali po telefonu
(064) 77-591

ORGANIZATORJA PLESA LD ŽALEC IN LD BLED

OPOZORILO GLEDE PREJEMANJA LOVCA V LOVSKEM LETU 1976/77

Upravni odbori lovskih družin!

Če še niste odposlali članskih seznamov za lov. leto 1976/77, storite to takoj, če želite, da bodo vaši člani LOVCA prejeli v redu. Obrazce — Seznam članov — smo razposlali področnim zvezam 10. februarja. Pred naslovnimi poštami obvezno navedite poštno številko! Seznane članov pošljite v dvojniku področni LZ (za področno LZ in Lovsko zvezo Slovenije), ne pa (en izvod) neposredno LZS! Prav tako dodatne seznane med letom sprejetih članov! Naklado vsaki številki LOVCA določimo 10 dni pred izidom številke (npr. 20. marca za aprilsko številko). Vsem lovcem, katerih naslove prejmemo na članskih seznamih prek področnih zvez do 20. v mesecu, jim zagotovo pošljemo vse nadaljnje številke, pred tem izšle pa le, če jih bomo imeli še na zalogi. Sicer vsako številko LOVCA tiskamo z določenim številom rezervnih izvodov, vendar ne moremo zagotoviti vsem zamudnikom in med letom sprejetim novim članom, da bodo dobili tudi vse številke za nazaj.

Tovariši lovci!

Spremembe naslovov, nastale zaradi preselitve med letom, sporočajte neposredno UREDNIŠTVU (UPRAVI) LOVEC. Poleg novega naslova (s številko vaše pošte!) javite tudi stari naslov in obvezno tudi vašo lovsko družino.

To v vednost, da ne bo nepotrebnih negotovanj.

Uredništvo

Strženasti krmni ohrovť na njivi za divjad v gojitvenem lovišču LZS Žitna gora.

Foto ing. J. Černač.

Pomlad je blizu, z njo pa čas sajenja in setve . . .

V gojitvenem lovišču LZS Žitna gora imamo dolgoletne izkušnje pri obdelovanju krmnih njiv in pašnikov za divjad. Zaradi naraščajočega zanimanja lovskih organizacij smo pričeli tudi z lastnim pridelovanjem semen.

Nudimo vam seme:

- **strženasti krmni ohrovť** — za jesensko in zimsko (zeleno, sočno) pašo parkljasti in mali divjadi. Na hektar zadošča 4 do 6 kg semen. Cena 80 din za kg. Naročila od 3 kg dalje.
- **topinambur** — univerzalna krma in trajna remizna rastlina za divjad vseh vrst. Cena 12 din za kg. Na ar je treba 15 do 20 kg gomoljev. Naročila od 50 kg dalje.

Pošiljamo po pošti oziroma železnici, skupaj z navodilom za pridelovanje.

Pismena naročila sprejema UPRAVA GOJITVENEGA LOVIŠČA LZS ŽITNA GORA, Župančičeva 9, p. p. 505, 61001 Ljubljana.

Gojiti divjad pomeni izboljševati njeno okolje, katerega pomembni del je prehrana!